

(३) प्राण्यांचे वर्गीकरण

- १) झुरळाचे 'पेरीप्लानेटा' हे जेनेरिक नाव कोणी ठेवले ?
१) लिनिअस (१७५८)   २) डी बीर (१९७३)   ३) बुर्मेरिस्टर (१८३८)   ४) बेंथम (१६६४)
- १) Generic name of cockroach 'Periplaneta' was assigned by :
१) Linnaeus (1758)   २) De Beer (1973)
३) Burmerister (1838)   ४) Bentham (1664)
- २) टँकझोनांमी या संज्ञेचा जनक :
(a) ऑरिस्टॉटल   (b) लिनियस   (c) ए.पी.डी. कॅडोल   (d) प्लेटो
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त (a)   २) फक्त (a) आणि (b)   ३) फक्त (c)   ४) फक्त (d)
- २) The term Taxonomy was coined by :
(a) Aristotle   (b) Linnaeus   (c) A. P. de Candolle   (d) Plato
- Answer options :
1) Only (a)   2) Only (a) and (b)   3) Only (c)   4) Only (d)
- ३) खालील वर्गीकरणशास्त्रज्ञांना त्यांच्या वनस्पती वर्गीकरण प्रणालीवरील पुस्तकांशी जुळवा.
a) इंग्लर आणि प्रॅंटल   i) फलॉवरिंग प्लांट्सची उत्क्रांती आणि वर्गीकरण
b) जॉन हचिन्सन   ii) डाय किंवा नॅचरलिंगेन फ्लॉन्झेनफॅमिलीन
c) बेंथम आणि हूकर   iii) फलॉवरिंग वनस्पतींचे कुटुंब
d) आर्थर क्रॉनक्रिस्ट   iv) जेनेरा प्लांटारम
उत्तर पर्याय:
(a) (b) (c) (d)
१) (ii) (iv) (i) (iii)   i) The Evolution and Classification of Flowering Plants
२) (iii) (ii) (i) (iv)   ii) Die oder Naturlichen Pflanzenfamilien
३) (ii) (iii) (iv) (i)   iii) Families of the Flowering Plants
४) (iii) (iv) (i) (ii)   iv) Genera Plantarum
- 3) Match the following Taxonomists with their books on Plant Classification System :
a) Engler and Prantl   i) The Evolution and Classification of Flowering Plants
b) John Hutchinson   ii) Die oder Naturlichen Pflanzenfamilien
c) Bentham and Hooker   iii) Families of the Flowering Plants
d) Arthur Cronquist   iv) Genera Plantarum
- Answer options :
(a) (b) (c) (d)
1) (ii) (iv) (i) (iii)   i) The Evolution and Classification of Flowering Plants
2) (iii) (ii) (i) (iv)   ii) Die oder Naturlichen Pflanzenfamilien
3) (ii) (iii) (iv) (i)   iii) Families of the Flowering Plants
4) (iii) (iv) (i) (ii)   iv) Genera Plantarum

- ४) प्राण्यांच्या बाबतीत खाली काही विधाने दिली आहेत.
- सर्व पृष्ठवंशीय प्राणी समपृष्ठरङ्ग प्राणी आहेत.
  - सर्व किटक परपोषी आहेत.
  - वरीलपैकी कोणते/ती विधान/विधाने बरोबर आहेत?
- १) फक्त (b) आणि (c)   २) फक्त (a)   ३) फक्त (c) आणि (d)   ४) फक्त (b)
- ५) Some statements are given below about animals.
- All vertebrates are chordates
  - All insects are parasites
  - All birds fly in the air
  - All molluscs bear shell.
- Which of the statement given above is/are **correct**?
- १) Only (b) and (c)   २) Only (a)   ३) Only (c) and (d)   ४) Only (b)
- ६) आधुनिक योजनेनुसार वर्गीकरणाचे पाच किंगडम खालीलप्रमाणे –
- प्रोटिस्टा, फंजाय, मॅमेलीया, अॅनेलीडा, प्लांटी
  - मोनेरा, प्रोटिस्टा, फंजाय, प्लांटी, अॅनिमेलीया
  - प्रोटिस्टा, फंजाय, प्लांटी, पोरीफेरा, अॅनिमेलीया
  - मोनेरा, फंजाय, मॅमेलीया, प्लांटी, अॅनिमेलीया
- १) फक्त क   २) फक्त ब   ३) फक्त अ   ४) फक्त ड
- ७) The five kingdoms under the recent scheme of classification are
- Protista, Fungi, Mammalia, Annelida, Plantae
  - Monera, Protista, Fungi, Plantae, Animalia
  - Protista, Fungi, Plantae, Proifera, Animalia
  - Monera, Fungi, Mammalia, Plantae, Animalia
- Which of the option given above is correct ?
- १) Only c   २) Only b   ३) Only a   ४) Only d
- ८) खालीलपैकी कोणता राज्य प्रोटिस्टा सृष्टीचा भाग नाही ?
- १) हायड्रिला   २) अमीबा   ३) पॅरामेशियम
- ९) Which of following is NOT a member of kingdom Protista?
- १) Hydrilla   २) Amoeba   ३) Paramecium   ४) Euglenaell
- १०) प्राणीवर्गीकरणासाठी खालीलपैकी कोणती पायरी वापरली जाते ?
- प्रजाती → जात → ऑर्डर → वर्ग → कुळ → संघ → सृष्टी
  - सृष्टी → जात → ऑर्डर → प्रजाती → संघ → वर्ग → कुळ
  - जात → प्रजाती → संघ → वर्ग → ऑर्डर → कुळ → सृष्टी
  - सृष्टी → संघ → वर्ग → ऑर्डर → कुळ → जात → प्रजाती
- ११) Which steps of taxons are followed for classification of animals?
- Species — Genus — Order — Class — Family — Phylum — Kingdom
  - Kingdom — Genus — Order — Species — Phylum — Class — Family
  - Genus — Species — Phylum — Class — Order — Family — Kingdom
  - Kingdom — Phylum — Class — Order — Family — Genus — Species
- १२) मावा किंवा तुडतुडे किडी हे कोणत्या ऑर्डरमध्ये (गटामध्ये) मोडतात ?
- १) लेपिडोप्टेरा   २) कोलिओप्टेरा   ३) डिप्टेरा   ४) हेमीप्टेरा

- 8) Leafhoppers or Jasside belong to order .....
 1) Lepidoptera   2) Coleoptera   3) Diptera   4) Hemiptera

- 9) प्राण्यांच्या क्रमाच्या जोड्या त्यांच्या फिरण्याच्या सवयींशी जुळवा:
 a) ऑर्डर चिरोप्टेरा   i) बुरुज, खोदणे आणि चढणे
 b) ऑर्डर डर्मोप्टेरा   ii) वेगाने फिरते, झाडापासून झाडावर झोके घेते.
 c) ऑर्डर प्राइमेट्स   iii) आर्बोरियल प्राणी आणि कार्यक्षम ग्लायडर आहेत
 d) ऑर्डर फोलिडोटा   iv) हे सस्तन प्राणी सतत उड्हाण करण्यास सक्षम आहेत

पर्यायी उत्तरे :

(a) (b) (c) (d)

- 1) (i) (ii) (iii) (iv)
 2) (ii) (iii) (iv) (i)
 3) (iii) (ii) (i) (iv)
 4) (iv) (iii) (ii) (i)

- 9) Match the pairs of animal order with their moving habits :

a) Order Chiroptera	i) Burrows, digs and also climbs
b) Order Dermoptera	ii) Moves fast, swings from tree to tree .
c) Order Primates	iii) Are arboreal creatures and efficient gliders
d) Order Pholidota	iv) Are mammals capable of sustained flight

Answer options :

(a) (b) (c) (d)

- 1) (i) (ii) (iii) (iv)
 2) (ii) (iii) (iv) (i)
 3) (iii) (ii) (i) (iv)
 4) (iv) (iii) (ii) (i)

- 10) गांडूळ हा प्राणी कोणत्या संघात येतो ?

- 1) पोरिफेरा   2) सिलेंटेराटा   3) अनिलिडा   4) मोलुस्का

- 10) To what Phylum does Earthworm belong?

- 1) Porifera   2) Coelenterata   3) Annelida   4) Mollusca

- 11) खालील जुळवा :

गट 'अ'

- a) वोरोनिन
 b) नीडहॅम
 c) बीजेरिंक
 d) बुरिल
- I) नेमाटोड
 II) प्रोटोझोआन मायक्सोमायसेट्स
 III) जिवाणू
 IV) विषाणू

गट 'ब'

पर्यायी उत्तरे :

(अ) (ब) (क) (ड)

- 1) I   II   III   IV
 2) IV   III   II   I
 3) II   I   IV   III
 4) III   IV   I   II

11) Match the following :

Group 'A'

- a) Woronin
- b) Needham
- c) Beijerinck
- d) Burrill

Group 'B'

- I) Nematode
- II) Protozoan Myxomycetes
- III) Bacteria
- IV) Virus

Answer options :

(a) (b) (c) (d)

- 1) I II III IV
- 2) IV III II I
- 3) II I IV III
- 4) III IV I II

12) विराचोला आयसोक्रेट्स सामान्यतः ..... म्हणून ओळखले जाते.

- 1) लिंबू फुलपाखरू
- 2) डाळिंब फुलपाखरू
- 3) फ्रूट फ्लाय
- 4) सायला

12) Virachola isocrates is commonly known as .....

- 1) Lemon butterfly
- 2) Pomegranate butterfly
- 3) Fruit fly
- 4) Psylla

13) अपृष्ठवंशी प्राण्यांचा दुसरा सर्वात मोठा गट कोणता ?

- 1) आर्थो पोडा
- 2) पोरिफेरा
- 3) मोलुस्का
- 4) एकिनोडर्माटा

13) Which is the second largest phylum of invertebrate ?

- 1) Arthropoda
- 2) Porifera
- 3) Mollusca
- 4) Echinodermata

14) शंखशास्त्राचा अभ्यास म्हणजे कशाचा अभ्यास ?

- 1) सिलेंट्रेट
- 2) मोलुस्का
- 3) मोलुस्कांचे कवच
- 4) मोलुस्कांचे आवरण

14) Conchology is the study of what ?

- 1) Coelenterates
- 2) Mollusca
- 3) Shells of Mollusca
- 4) Mantle of Mollusca

15) सरपटणारे प्राणी आणि सस्तन प्राणी यांच्यातील दुवा म्हणून खालीलपैकी कोणत्या प्राण्याला फिलोजेनेटिक महत्त्व आहे ?

- 1) कांगारू
- 2) Echidna
- 3) Sorex
- 4) ससा

15) Which of the following animals has phylogenetic significance, as it serves a link between reptiles and mammals ?

- 1) Kangaroo
- 2) Echidna
- 3) Sorex
- 4) Rabbit

१६) खालील जोड्या जुळवा :

a) लिच	i) पाइसीझ
b) ऑक्टोपस	ii) रेप्टीलिया
c) डॉगफिश	iii) मोलुस्का
d) स्टेगोसारस	iv) अॅनिलिडा

(a) (b) (c) (d)

- १) (ii) (iii) (iv) (i)
- २) (iii) (iv) (ii) (i)
- ३) (i) (iv) (iii) (ii)
- ४) (iv) (iii) (i) (ii)

१६) Match the following :

a) Leech	i) Pisces
b) Octopus	ii) Reptilia
c) Dogfish	iii) Mollusca
d) Stegosaurus	iv) Annelida

(a) (b) (c) (d)

- १) (ii) (iii) (iv) (i)
- २) (iii) (iv) (ii) (i)
- ३) (i) (iv) (iii) (ii)
- ४) (iv) (iii) (i) (ii)

१७) मत्स्य उपसंवर्गातील कोणता मासा जलद जलतरणपटू आणि व्हिव्हिपिरस आहे?

- १) चिमेरा   २) रोहू   ३) स्कोलिओडॉन

- ४) सिल्वर फिश

१७) Inclass Pisces which fish is fast swimmer and viviparous ?

- १) Chimaera   २) Rohu   ३) Scoliodon

- ४) Silver Fish

१८) योग्य जोड्या लावा :

गट 'A'

a) सॅलमॅण्डर	i) शीतरक्ती
b) बदकचोचा	ii) सॅन्वीवोरस
c) जळू	iii) असमित
d) पॅरामेशियम	iv) अंडज सस्तन प्राणी

गट 'B'

पर्यायी उत्तरे :

(a) (b) (c) (d)

- १) ii i iii iv
- २) i iv ii iii
- ३) i ii iv iii
- ४) ii iv i iii

18) Match the following :

Group 'A'	Group 'B'
a) Salamander	i) Poikilothermic
b) Duckbilled Platypus	ii) Sanguivorous
c) Leech '	iii) Asymmetrical
d) Paramecium	iv) Egg laying mammal

Answer options :

- (a) (b) (c) (d)
 1) (ii) (i) (iii) (iv)
 2) (i) (iv) (ii) (iii)
 3) (i) (ii) (iv) (iii)
 4) (ii) (iv) (i) (iii)

19) खालीलपैकी कोणता/कोणत्या प्राणी/प्राण्यांचा समूह हे सरपटणारे प्राणी या वर्गात मोडतात ?

- a) पाल, साप, बेडूक आणि लोरीस
 b) कासव, घडीयाल, कॅमेन आणि टॉट्यारा
 c) कासव, मगर, सॅलेमेंडर आणि पाल
 d) सॅलेमेंडर, सरडा, कासव आणि बेडूक

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त (b)   2) फक्त (b) आणि (c)   3) फक्त (c) आणि (d)   4) वरीलपैकी सर्व
 19) Which of the following is/are group / groups of reptilian animals ?
 a) Lizard, Snake, Frog and Loris
 b) Turtle, Gharial, Caiman and Tuatara
 c) Turtle, Crocodile, Salamander and Lizard
 d) Salamander, Catotes, Turtle and Frog

Answer Options :

- 1) Only (b)   2) Only (b) & (c)   3) Only (c) & (d)   4) All of the above

20) खालील जोड्या जुळवा.

- a) पायथन मोलुरुस
 b) नाजा नाजा
 c) व्हायपर रस्सीली
 d) टायफ्लोप्स ब्रामिनास
- i) हिमोटॉक्सिक
 ii) अंध साप
 iii) न्युरोटॉक्सिक
 iv) बिन विषारी

पर्यायी उत्तरे :

- (a) (b) (c) (d)
 1) (i) (ii) (iii) (iv)
 3) (iii) (ii) (i) (iv)
 3) (ii) (i) (iv) (iii)
 8) (iv) (iii) (ii) (i)

20) Match the following :

- a) Python molurus
 b) Naja naja
 c) Viper russelli
 d) Typhlops braminus
- i) Haemotoxic
 ii) Blind snake
 iii) Neurotoxic
 iv) Non-poisonous

Answer Options :

(a)	(b)	(c)	(d)
1) (i)	(ii)	(iii)	(iv)
2) (iii)	(ii)	(i)	(iv)
3) (ii)	(i)	(iv)	(iii)
4) (iv)	(iii)	(ii)	(i)

२१) खालील जोड्या जुळवा :

सस्तन प्राण्यांचे प्रकार

- (a) थैली असलेले सस्तन प्राणी
- (b) उडणारा सस्तन प्राणी
- (c) दात नसलेला सस्तन प्राणी
- (d) मुँग्या खाणारा सस्तन प्राणी

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a)-(ii), (b)-(iv), (c)-(i), (d)-(iii)
- ३) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(iii), (d)-(i)

21) Match the following :

Mammal type

- (a) Pouched Mammal
- (b) Flying Mammal
- (c) Toothless Mammal
- (d) Ant eater Mammal

Answer options :

- 1) (a)-(ii), (b)-(iv), (c)-(i), (d)-(iii)
- 3) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(iii), (d)-(i)

उदाहरण

- i) ब्रॅडीपस
- ii) मॅक्रोपस
- iii) मनीस
- iv) टेरोपस

- २) (a)-(i), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(iv)

- ४) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(ii)

Example

- (i) Bradypus
- (ii) Macropus
- (iii) Manis
- (iv) Pteropus

- 2) (a)-(i), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(iv)

- 4) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(ii)

उत्तरे - (C) प्राण्यांचे वर्गीकरण

१-३	२-३	३-३	४-२	५-२	६-१	७-४	८-४	९-४	१०-३
११-३	१२-२	१३-३	१४-३	१५-२	१६-४	१७-३	१८-२	१९-१	२०-१
२१-१									

(९) आदिजीव, स्पंज, जलव्याल प्राणी

- 1) ट्रायकोमोनास योनिनालिस हे ..... आहे.
     1) बुरशी   2) जिवाणू   3) प्रोटोझुआ   4) विषाणू
 1) Trichomonas vaginalis is a .....
     1) Fungi   2) Bacteria   3) Protozoa   4) Virus
- 2) लेशमॅनियाचा लेप्टोमोनाड प्रकार यामध्ये आढळतो :
     1) माणूस   2) सँड फ्लाय   3) त्से-त्से फ्लाय   4) बेड बग
 2) Leptomonad form of Leishmania is found in :
     1) man   2) sand fly   3) tse-tse fly   4) bed bug
- 3) अमीबा हा प्रोटोझुअन प्राणी आहे. कारण –
     अ) एक पेशीय प्राणी ज्यामध्ये उती आणि अवयव नाहीत. ब) सर्व प्राण्यांमध्ये प्राचीन व सामान्य प्राणी.
     क) छद्मपादाचा वापर हालाचालीसाठी करतो.   ड) अंगावर छिढ्रे असलेला प्राणी.
     वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?
     1) फक्त अ   2) फक्त अ आणि क   3) फक्त अ, ब आणि क   4) फक्त क आणि ड
 3) Amoeba is a protozoan animal because
     a. it is a cellular animal without tissues and organs.
     b. it is the simplest and most primitive of all animals.
     c. pseudopodia is present for locomotion.
     d. it is a pore-bearing animal.
 Which of the statement/s given above is/are correct ?
 1) Only a   2) Only a and c   3) Only a, b and c   4) Only c and d
- 8) खालील जोड्या जुळवा:
     a) हायझार
     b) ओपलिना
     c) सायकॉन
     d) Hirudinaria granulosa
     i) प्रोटोझोआ / आदिजीव
     ii) पोरिफेरा / स्पंज
     iii) अँनेलिडा / वलयांकित
     iv) सिलेंट्रेटा / जलव्याल
- पर्यायी उत्तरे :
- (a) (b) (c) (d)
- 1) (iv) (i) (iii) (ii)
 2) (iv) (i) (ii) (iii)
 3) (i) (ii) (iii) (iv)
 4) (iii) (i) (ii) (iv)

4) Match the following :

a) Hydra	i) Protozoa
b) Opalina	ii) Porifera
c) Sycon	iii) Annelida
d) Hirudinaria granulosa	iv) Coelenterata

Answer options :

(a) (b) (c) (d)

- 1) (iv) (i) (iii) (ii)
- 2) (iv) (i) (ii) (iii)
- 3) (i) (ii) (iii) (iv)
- 4) (iii) (i) (ii) (iv)

5) ऑरेलियाच्या लारवल स्टेजचा खालीलपैकी योग्य क्रम कोणता ?

1) प्लान्युला, हायड्राट्युबा, सायफिस्टोमा, ईफिरा	2) प्लान्युला, ईफिरा, सायफिस्टोमा, ईफिरा
3) सायफिस्टोमा, प्लान्युला, हायड्राट्युबा, ईफिरा	4) हायड्राट्युबा, ईफिरा, प्लान्युला, सायफिस्टोमा

5) Which one of the following is the correct sequence of larval stages of Aurelia ?

1) Planula, Hydratuba, Scyphistoma, Ephyra	2) Planula, Ephyra, Scyphistoma, Hydratuba
3) Scyphistoma, Planula, Hydratuba, Ephyra	4) Hydratuba, Ephyra, Planula, Scyphistoma

6) खालीलपैकी कोणत्या शर्तींचा संच ओबेलियाला सर्वोत्तमपणे लागू होतो ?

1) पॉलिमॉर्फिक, कोलोनियल, ॲक्टिक	2) मरीन, सिडेन्टरी आणि कोलोनियल
3) मरीन, सिडेन्टरी, पॉलिमॉर्फिक	4) मरीन, सिडेन्टरी, कोलोनियल, पॉलिमॉर्फिक विथ टू अल्टरनेशन ऑफ जनरेशन

6) Which of the following set of terms is best applicable to Obelia ?

1) Polymorphic, Colonial, Aquatic	2) Marine, Sedentary and Colonial
3) Marine, Sedentary, Polymorphic	4) Marine, Sedentary, Colonial, Polymorphic with true alternation of generation

7) कोणता सिलेंट्राटा सी पेन किंवा सी फेदर म्हणून प्रसिद्ध आहे ?

1) अल्सीओनियम	2) पेन्टुला	3) गॉर्गोनिया	4) ऑरेलिया

7) Which coelenterata is popularly known as "sea pen" or "sea feather"?

1) Alcyonium	2) Pennatula	3) Gorgia	4) Aurelia

उत्तरे - (१) आदिजीव, स्पंज, जलव्याल प्राणी

१-३

२-२

३-३

४-२

५-१

६-४

७-२

(१०) चपटकृमी, गोलकृमी, वलयांकित प्राणी

- १) पेरीपॅटसमध्ये पायाच्या किती जोड्या असतात ?
 १) १०-१५ जोड्या   २) १०-२० जोड्या   ३) १४-४३ जोड्या   ४) १५-४० जोड्या
- १) The number of legs found in Peripatus is
 १) १० - १५ pairs   २) १० - २० pairs   ३) १४ - ४३ pairs   ४) १५ - ४० pairs
- २) प्लेटिहेल्मिंथसचे अशाप्रकारे सर्वोत्तम म्हणून वर्णन केले आहे:
 १) फ्लॅटवर्स, ट्रिप्लोब्लास्टिक, असिलोमेट प्राणी   २) फ्लॅटवर्स, डिप्लोब्लास्टिक, असिलोमेट प्राणी
 ३) फ्लॅटवर्स, ट्रिप्लोब्लास्टिक, सिलोमेट प्राणी   ४) फ्लॅटवर्स, ट्रिप्लोब्लास्टिक, स्युडोसिलोमेट प्राणी
- २) Platyhelminthes are best describe as :
 १) Flatworms, triploblastic, acoelomate animal
 २) Flatworms, diploblastic, acoelomate animal
 ३) Flatworms, triploblastic, coelomate animal
 ४) Flatworms, triploblastic, pseudocoelomate animal
- ३) खालीलपैकी कोणती विधाने **योग्य** आहेत ?
 a) टेनिया सोलीयमला हुक जंत असे म्हटले जाते.
 b) फॅस्सीला हेपेटिकाला यकृत या नावाने ओळखेल जाते.
 c) अँन्कालोस्टोमा ड्युडेनलला टेप जंत असेही म्हटले जाते.
 d) नेरेस चिल्काएनसीस हे सामान्यतः चिंधी जंत असे म्हणतात.
- पर्यायी उत्तरे :**
- १) (c) फक्त   २) (b) आणि (d) फक्त   ३) (a) फक्त   ४) (a) आणि (c) फक्त
- ३) Which of the statements given below is/are **correct**?
 a) Taenia solium is called as Hookworm.
 b) Fasciola hepatica is commonly known as liver fluke.
 c) Ancylostoma duodenale is also called as Tapeworm.
 d) Nereis chilkaensis is commonly called as Ragworm.
- Answer Options :**
- 1) (c) Only   2) (b) and (d) Only   3) (a) Only   4) (a) and (c) Only
- ४) स्काराबैईफॉर्म अब्ध्या ..... क्रमाने आढळतात.
 १) ओडोनाटा   २) कोलिओप्टेरा   ३) डिप्टेरा   ४) लेपिडोप्टेरा
- ४) Scarabaeiform larvae are found in order .....
 1) Odonata   2) Coleoptera   3) Diptera   4) Lepidoptera

उत्तरे – (१०) चपटकृमी, गोलकृमी, वलयांकित प्राणी

१-३   २-१   ३-२   ४-२

(११) संधीपाद, मृदुकाय, कंटकीचर्मी, अर्धपृष्ठवंशीय प्राणी

- १) झुरळाचे 'पेरीप्लानेटा' हे जेनेरिक नाव कोणी ठेवले ?
 १) लिनिअस (१७५८)   २) डी बीर (१९७३)   ३) बुर्मेरिस्टर (१८३८)   ४) बेंथम (१६६४)
- १) Generic name of cockroach 'Periplaneta' was assigned by :
 १) Linnaeus (1758)   २) De Beer (1973)
 ३) Burmerister (1838)   ४) Bentham (1664)
- २) प्राणी सृष्टीतील सर्वात मोठा आणि सर्वात यशस्वी प्रजाती गट कोणता आहे ?
 १) आर्थोपॉड्स   २) मोलुस्का   ३) एनेलिडा   ४) सिलेनटेराटा
- २) Which phylum is the largest and most successful group of animal kingdom ?
 १) Arthropods   २) Mollusca   ३) Annelida   ४) Coelenterata
- ३) विराचोला आयसोक्रेट्स सामान्यतः ..... म्हणून ओळखले जाते.
 १) लिंबू फुलपाखरू   २) डाळिंबू फुलपाखरू   ३) फ्रूट फ्लाय   ४) सायला
- ३) Virachola isocrates is commonly known as .....
 १) Lemon butterfly   २) Pomegranate butterfly
 ३) Fruit fly   ४) Psylla
- ४) आर्थोपोडा जातीय प्राण्यांचे विशिष्ट गुणधर्म कोणते आहेत ?
 अ) सर्वात मोठी फाइलम
 क) खंडित शरीर
 पर्यायी उत्तरे :
 १) फक्त अ   २) फक्त अ व ब   ३) फक्त अ, ब आणि क   ४) अ, ब, क व ड
 अ) सर्वात मोठी फाइलम
 ब) स्केलेटन चिटिनने झाकलेले आहे
 द) द्विपक्षीय सममिती शरीर
- ४) What are the peculiar characters of phylum Arthropoda ?
 a) Largest phylum
 c) Segmented body
 b) Skeleton is covered with chitin
 d) Bilaterally symmetry body
- Answer options :**
 1) Only a   2) Only a and b   3) Only a, b and c   4) a, b, c and d
- ५) प्राणी सृष्टीतील सर्वात मोठा आणि सर्वात यशस्वी प्रजाती गट कोणता आहे ?
 १) आर्थोपॉड्स   २) मोलुस्का   ३) एनेलिडा   ४) सिलेनटेराटा
- ५) Which phylum is the largest and most successful group of animal kingdom ?
 १) Arthropods   २) Mollusca   ३) Annelida   ४) Coelenterata
- ६) खालीलपैकी, प्रोबोसिडिया ऑर्डरचे वैशिष्ट्यपूर्ण वैशिष्ट्य कोणते नाही ?
 १) पायाचे तळवे मऊ आणि फॅटी उशी पांढऱ्या लवचिक तंतूनी झाकलेले असतात.
 २) कान हे कारच्या रेडिएटरसारखे असतात.
 ३) ते रुमिनंट आहेत आणि त्यांना पित्त मूत्राशय नाही.
 ४) किडनीमध्ये ५-७ लोब असतात.

- 6) Among the following, which one is not the characteristic feature of the order Proboscidea ?
- 1) The soles of the feet are covered with soft and fatty cushion white elastic fibres.
  - 2) Ears are like the radiator of a car.
  - 3) They are ruminants and have no gall bladder.
  - 4) The kidney has 5—7 lobes.
- 7) मोलुस्का वर्गीय प्राणी मृदुकाय असतात. आणि ते खालील वैशिष्ट्ये धारण करतात :
- अ) ते प्राणिसृष्टीमधील दुसरा सर्वात मोठा वर्ग आहे.   ब) सर्वसाधारणपणे ते द्विपक्षीय सममितीय असतात
- क) ते फक्त जमिनीवरच राहतात.   ड) त्यांना मांसल पाय असतात.
- वरीलपैकी कोणते विधान /विधाने बरोबर आहेत ?
- 1) फक्त अ
  - 2) अ, ब आणि ड
  - 3) अ, ब आणि क
  - 4) फक्त अ आणि ब
- 7) Phylum Mollusca contains soft bodied animals characterized of :
- a. They are second largest phylum in animal kingdom
  - b. They are generally bilaterally symmetrical
  - c. They are only Terrestrial animals
  - d. They are having muscular foot
- Which of the statements given above is/are correct ?
- 1) only a
  - 2) a, b and d
  - 3) a, b and c
  - 4) only a and b
- 8) खालील जोड्या जुळवा:
a) ड्रॉनफ्लाय	i) प्लेकोप्टेरा
b) फिशफ्लाय	ii) इफेमेरोपेट्रा
c) मेफ्लाइज	iii) न्यूरोप्टेरा
d) स्टोनफ्लाइज	iv) ओडोनाटा
- उत्तर पर्याय:
(a)	(b)	(c)	(d)
1)	(iv)	(iii)	(ii)
2)	(iii)	(ii)	(i)
3)	(iv)	(i)	(iii)
4)	(ii)	(i)	(iv)
- 8) Match the following :
a) Dragonflies	i) Plecoptera
b) Fishflies	ii) Ephemeroptera
c) Mayflies	iii) Neuroptera
d) Stoneflies	iv) Odonata
- Answer options :**
(a)	(b)	(c)	(d)
1)	(iv)	(iii)	(ii)
2)	(iii)	(ii)	(i)
3)	(iv)	(i)	(iii)
4)	(ii)	(i)	(iii)

- ९) प्राणी सृष्टीतील सर्वात मोठा आणि सर्वात यशस्वी प्रजाती गट कोणता आहे ?
१) आर्थोपॉड्स   २) मोलुस्का   ३) एनेलिडा   ४) सिलेनटेराटा
- ९) Which phylum is the largest and most successful group of animal kingdom ?
१) Arthropods   २) Mollusca   ३) Annelida   ४) Coelenterata
- १०) Heterorhabditidae कुटुंबातील एंटोमोपॅथोजेनिक नेमाटोइड्सचा ..... सह परस्पर संबंध असतो.
१) नोसेमा   २) फोटोरहॅब्डस   ३) बॅसिलस   ४) बॅक्युलोव्हायरस
- १०) Entomopathogenic nematodes in family Heterorhabditidae have mutualistic association with .....
१) Nosema   २) Photorhabdus   ३) Bacillus   ४) Baculovirus
- ११) स्काराबैईफॉर्म अव्या ..... क्रमाने आढळतात.
१) ओडोनाटा   २) कोलिओप्टेरा   ३) डिप्टेरा   ४) लेपिडोप्टेरा
- ११) Scarabaeiform larvae are found in order .....
१) Odonata   २) Coleoptera   ३) Diptera   ४) Lepidoptera
- १२) विराचोला आयसोक्रेट्स सामान्यतः ..... म्हणून ओळखले जाते.
१) लिंबू फुलपाखरू   २) डाळिंब फुलपाखरू   ३) फृट फ्लाय   ४) सायला
- १२) Virachola isocrates is commonly known as .....
१) Lemon butterfly   २) Pomegranate butterfly
३) Fruit fly   ४) Psylla

उत्तरे - (११) संधीपाद, मृदुकाय, कंटकीचर्मी, अर्धपृष्ठवंशीय प्राणी

१-३   २-१   ३-२   ४-८   ५-१   ६-३   ७-२   ८-१   ९-१   १०-२
११-२   १२-२

(१२) मत्स्यवर्ग, उभयचर, सरीसृप

- १) खालीलपैकी कोणता मासा ऑस्टीकथाईज वर्गातील आहे ?
 १) शार्क २) स्टिंग रे ३) कटला ४) इलेक्ट्रिक रे
- १) Which of the following fish belongs to class Osteichthyes ?
 १) Shack २) Sting ray ३) Catla ४) Electric ray
- २) मत्स्य उपसंवर्गातील कोणता मासा जलद जलतरणपटू आणि व्हिव्हिपिरस आहे ?
 १) चिमेरा २) रोहू ३) स्कोलिओडॉन ४) सिल्वर फिश
- २) Inclass Pisces which fish is fast swimmer and viviparous ?
 १) Chimaera २) Rohu ३) Scoliodon ४) Silver Fish
- ३) खालीलपैकी कोणता/कोणत्या प्राणी/प्राण्यांचा समूह हे सरपटणारे प्राणी या वर्गात मोडतात ?
 a) पाल, साप, बेडूक आणि लोरीस b) कासव, घडीयाल, कॅमेन आणि टॉट्यारा
 c) कासव, मगर, सॅलेमेंडर आणि पाल d) सॅलेमेंडर, सरडा, कासव आणि बेडूक

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त (b) २) फक्त (b) आणि (c) ३) फक्त (c) आणि (d) ४) वरीलपैकी सर्व
 ३) Which of the following is/are group / groups of reptilian animals ?
 a) Lizard, Snake, Frog and Loris b) Turtle, Gharial, Caiman and Tuatara
 c) Turtle, Crocodile, Salamander and Lizard d) Salamander, Catotes, Turtle and Frog
- Answer Options :**
 1) Only (b) 2) Only (b) & (c) 3) Only (c) & (d) 4) All of the above

- ४) खालीलपैकी कोणत्या प्राणी समुहाने / समुहांनी प्रथमतः जमिनीवर जीवनाचा अवलंब केला ?
 अ) सरपटणारे प्राणी ब) उभयचर प्राणी क) सस्तन प्राणी ड) पक्षी (उडणारे प्राणी)

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त क आणि ड २) फक्त ब आणि ड ३) फक्त अ ४) फक्त ब
 ४) Which of the following animal group/groups was/were the first vertebrate to become adapted to life on land ?
 a. Reptilians b. Amphibians c. Mammals d. Aves
- Answer Options :**
 1) Only c and d 2) Only b and d 3) Only a 4) Only b

- ५) खालीलपैकी कोणता/कोणत्या प्राणी/प्राण्यांचा समूह हे सरपटणारे प्राणी या वर्गात मोडतात ?
 a) पाल, साप, बेडूक आणि लोरीस b) कासव, घडीयाल, कॅमेन आणि टॉट्यारा
 c) कासव, मगर, सॅलेमेंडर आणि पाल d) सॅलेमेंडर, सरडा, कासव आणि बेडूक

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त (b) २) फक्त (b) आणि (c) ३) फक्त (c) आणि (d) ४) वरीलपैकी सर्व
 ५) Which of the following is/are group / groups of reptilian animals ?
 a) Lizard, Snake, Frog and Loris b) Turtle, Gharial, Caiman and Tuatara
 c) Turtle, Crocodile, Salamander and Lizard d) Salamander, Catotes, Turtle and Frog
- Answer Options :**
 1) Only (b) 2) Only (b) & (c) 3) Only (c) & (d) 4) All of the above

६) सस्तन प्राण्यांच्या हृदयामध्ये होणारा रक्ताभिसरणाचा क्रम सांगा.

a) डावी लहान पोकळी / कप्पा

b) उजवी लहान पोकळी / कप्पा

c) डावी मोठी पोकळी / कप्पा

d) उजवी मोठी पोकळी / कप्पा

पर्यायी उत्तरे :

१) (b), (a), (d), (c)   २) (a), (b), (c), (d)   ३) (b), (d), (a), (c)   ४) (d), (c), (b), (a)

६) Give the sequence of blood circulation in mammalian heart.

a) Left auricle

b) Right auricle

c) Left ventricle

d) Right ventricle

Answer Options :

1) (b), (a), (d), (c)

2) (a), (b), (c), (d)

3) (b), (d), (a), (c)

4) (d), (c), (b), (a)

७) हेट्रोनेरेस मध्ये उत्तरावर्ती भागात जननग्रंथी विकसित होतात. त्या जननग्रंथी खंडास ..... म्हणतात.

१) एपिटोक

२) एटोक

३) हेटरोगेनी

४) मेटाबोली

७) In heteroneresis the gonads are developed in the posterior part of the body. These gonads bearing segments are called :

१) Epitoke

२) Atoke

३) Heterogamy.

४) Metaboly

८) मत्स्य उपसंवर्गातील कोणता मासा जलद जलतरणपटू आणि व्हिव्हिपिरस आहे?

१) चिमेरा

२) रोहू

३) स्कोलिओडॉन

४) सिल्वर फिश

८) Inclass Pisces which fish is fast swimmer and viviparous ?

१) Chimaera

२) Rohu

३) Scoliodon

४) Silver Fish

९) खालील जोड्या जुळवा:

a) डिप्नोई

i) सायक्लोस्टोम

b) एलेस्मोब्रॅकी

ii) फुफ्फुसाचा मासा

c) टेलिओस्टी

iii) हाडाचा मासा

d) मार्सिपोब्रॅकी

iv) कार्टिलागिनस मासे

उत्तर पर्याय:

(a) (b) (c) (d)

१) (ii) (iv) (iii) (i)

२) (ii) (iii) (iv) (i)

३) (i) (iv) (iii) (ii)

४) (iv) (iii) (ii) (i)

९) Match the following :

a) Dipnoi

i) Cyclostomes

b) Elasmobranchii

ii) Lung fish

c) Teleostei

iii) Bony fish

d) Marsipobranchii

iv) Cartilaginous fish

Answer options :

(a) (b) (c) (d)

१) (ii) (iv) (iii) (i)

२) (ii) (iii) (iv) (i)

३) (i) (iv) (iii) (ii)

४) (iv) (iii) (ii) (i)

- 90) खालीलपैकी कोणता/कोणत्या प्राणी/प्राण्यांचा समूह हे सरपटणारे प्राणी या वर्गात मोडतात ?
 a) पाल, साप, बेडूक आणि लोरीस
 b) कासव, घडीयाल, कॅमेन आणि टॉट्यारा
 c) कासव, मगर, सॅलेमेंडर आणि पाल
 d) सॅलेमेंडर, सरडा, कासव आणि बेडूक
- पर्यायी उत्तरे :
 १) फक्त (b)   २) फक्त (b) आणि (c)   ३) फक्त (c) आणि (d)   ४) वरीलपैकी सर्व
- 10) Which of the following is/are group / groups of reptilian animals ?
 a) Lizard, Snake, Frog and Loris
 b) Turtle, Gharial, Caiman and Tuatara
 c) Turtle, Crocodile, Salamander and Lizard
 d) Salamander, Catotes, Turtle and Frog
- Answer Options :**
 1) Only (b)   2) Only (b) & (c)   3) Only (c) & (d)   4) All of the above

- 91) खालील जोड्या जुळवा.
 a) पायथन मोलुरुस
 b) नाजा नाजा
 c) व्हायपर रस्सीली
 d) टायफ्लोप्स ब्रामिनास
- पर्यायी उत्तरे :
 (a) (b) (c) (d)
 १) (i) (ii) (iii) (iv)
 ३) (iii) (ii) (i) (iv)
 ३) (ii) (i) (iv) (iii)
 ४) (iv) (iii) (ii) (i)
- i) हिमोटॉक्सिक
 ii) अंध साप
 iii) न्युरोटॉक्सिक
 iv) बिन विषारी
- 11) Match the following :
 a) Python molurus
 b) Naja naja
 c) Viper russelli
 d) Typhlops braminus
- i) Haemotoxic
 ii) Blind snake
 iii) Neurotoxic
 iv) Non-poisonous
- Answer Options :**
 (a) (b) (c) (d)
 1) (i) (ii) (iii) (iv)
 2) (iii) (ii) (i) (iv)
 3) (ii) (i) (iv) (iii)
 4) (iv) (iii) (ii) (i)

उत्तरे – (१२) मत्त्यवर्ग, उभयचर, सरीसूप

१-३   २-३   ३-१   ४-४   ५-१   ६-३   ७-१   ८-३   ९-१   १०-१
 ११-१

(१३) पक्षी, सस्तन प्राणी

- १) सरपटणारे प्राणी आणि सस्तन प्राणी यांच्यातील दुवा म्हणून खालीलपैकी कोणत्या प्राण्याला फिलोजेनेटिक महत्त्व आहे ?
 १) कांगारू   २) Echidna   ३) Sorex   ४) ससा
- १) Which of the following animals has phylogenetic significance, as it serves a link between reptiles and mammals ?
 १) Kangaroo   २) Echidna   ३) Sorex   ४) Rabbit
- २) योग्य जोड्या लावा :
 गट 'A'   गट 'B'
 a) सॅलमॅण्डर   i) शीतरक्ती
 b) बदकचोचा   ii) सॅन्वीवोरस
 c) जळू   iii) असमित
 d) पॅरामेशियम   iv) अंडज सस्तन प्राणी
- पर्यायी उत्तरे :
(a)	(b)	(c)	(d)
- १) ii   i   iii   iv
 २) i   iv   ii   iii
 ३) i   ii   iv   iii
 ४) ii   iv   i   iii
- २) Match the following :

Group 'A'	Group 'B'
a) Salamander	i) Poikilothermic
b) Duckbilled Platypus	ii) Sanguivorous
c) Leech '	iii) Asymmetrical
d) Paramecium	iv) Egg laying mammal

Answer options :

(a)	(b)	(c)	(d)
- 1) (ii) (i) (iii) (iv)
 2) (i) (iv) (ii) (iii)
 3) (i) (ii) (iv) (iii)
 4) (ii) (iv) (i) (iii)

उत्तरे – (१३) पक्षी, सस्तन प्राणी

(१४) प्राण्यांचे शरीर व चयापचयन

- १) पेरीपॅटसमध्ये पायाच्या किती जोड्या असतात ?
 १) १०-१५ जोड्या   २) १०-२० जोड्या   ३) १४-४३ जोड्या   ४) १५-४० जोड्या

- १) The number of legs found in Peripatus is
 १) १० - १५ pairs   २) १० - २० pairs   ३) १४ - ४३ pairs   ४) १५ - ४० pairs

- २) सस्तन प्राण्यांच्या हृदयामध्ये होणारा रक्ताभिसरणाचा क्रम सांगा.
 a) डावी लहान पोकळी / कप्पा   b) उजवी लहान पोकळी / कप्पा
 c) डावी मोठी पोकळी / कप्पा   d) उजवी मोठी पोकळी / कप्पा

पर्यायी उत्तरे :

- १) (b), (a), (d), (c)   २) (a), (b), (c), (d)   ३) (b), (d), (a), (c)   ४) (d), (c), (b), (a)
- २) Give the sequence of blood circulation in mammalian heart.
 a) Left auricle   b) Right auricle   c) Left ventricle   d) Right ventricle

Answer Options :

- १) (b), (a), (d), (c)   २) (a), (b), (c), (d)   ३) (b), (d), (a), (c)   ४) (d), (c), (b), (a)

- ३) बैलांचे वीर्य गोळा करताना कृत्रिम योनीचे आतील तापमान ..... च्या दरम्यान असावे.
 १) ४२°C to ४६°C   २) ४७°C to ५२°C   ३) ३८°C to ४०°C   ४) २५°C to ३७°C
- ३) During semen collection of bulls the inner temperature of Artificial Vagina should be between .....
 १) ४२°C to ४६°C   २) ४७°C to ५२°C   ३) ३८°C to ४०°C   ४) २५°C to ३७°C

- ४) शेळ्यांच्या वजनानुसार दैनंदिन कोरड्या पदार्थाची आवश्यकता खालीलपैकी कोणती आहे ?
 १) १० ते १५%   २) ८ ते १०%   ३) २० ते २५%   ४) ३ ते ५%
- ४) Which of the following is the daily dry matter requirement as per weight in goats ?
 १) १० to १५%   २) ८ to १०%   ३) २० to २५%   ४) ३ to ५%

- ५) रवंथ करणाऱ्या पशुमध्ये नॉन-प्रोटीन नायट्रोजनयुक्त स्रोतांचा यशस्वीपणे वापर केला जात आहे -
 अ) अमोनियम अॅसीटेट   ब) अमोनियम बायकार्बोनेट   क) अमोनियम कार्बोनेट   ड) अमोनियम लॅक्टेट

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ आणि ड फक्त   २) अ आणि ब फक्त   ३) अ आणि क फक्त   ४) वरील सर्व
- ५) Non-protein nitrogenous sources being used successfully for ruminants are -
 a) Ammonium acetate   b) Ammonium bicarbonate
 c) Ammonium carbonate   d) Ammonium lactate

Answer options :

- १) a and d only   २) a and b only   ३) a and c only   ४) All of the above

- ६) गार्यांमध्ये भ्रूण हस्तांतरणासाठी आवश्यक असलेल्या सुपरओव्हलेशनसाठी ..... हार्मोनचा वापर केला जातो.
 १) Luteinising हार्मोन   २) Oestrogen
 ३) प्रोजेस्टेरॉन   ४) फॉलिकल-उत्तेजक संप्रेरक

- 6) ..... hormone is used for superovulation in cows for embryo transfer.
 1) Luteinising hormone   2) Oestrogen
 3) Progesterone   4) Follicle-stimulating hormone
- 7) विषारी सापांमध्ये कोणत्या ग्रंथी बदलून विष ग्रंथी बनतात ?
 1) सेबेशियस ग्रंथी   2) सेरुमिनस ग्रंथी   3) लाळ ग्रंथी   4) अंतःस्नावी ग्रंथी
- 7) In poisonous snakes which glands are modified to form poison gland ?
 1) Sebaceous gland   2) Ceruminous gland   3) Salivary gland   4) Endocrine gland
- 8) मोनिलिफॉर्म प्रकारचे अँटेना ..... मध्ये आढळतात.
 1) दीमक   2) गवताळ   3) पतंग   4) भुंगे
- 8) Moniliform type of antennae are found in .....
 1) Termites   2) Grasshoppers   3) Moths   4) Weevils
- 9) भाला हे ओळखण्यासाठी वापरले जाणारे महत्त्वाचे वैशिष्ट्य आहे -
 1) मोलुस्का   2) आर्थोपोड्स   3) कीटक   4) नेमाटोड
- 9) The spear is an important characteristic used for identification of -
 1) Mollusca   2) Arthropodes   3) Insects   4) Nematodes
- 10) ..... हे कीटकांच्या वाढीचे नियामक आहे जे अनेक शोषक कीटकांवर प्रभावी सिद्ध झाले आहे,
 1) सायंट्रनिलिप्रोल   2) फिप्रोनिल   3) पायरिप्रॉक्सीफेन   4) प्रोपार्गाइट
- 10) ..... is an insect growth regulator proved effective against a number of sucking pests,
 1) Cyantraniliprole   2) Fipronil   3) Pyriproxyfen   4) Propargite
- 11) कीटकनाशके कीटकांना विषबाधा करताना त्यांच्या कोणत्या संस्थांना प्रभावित करतात ?
 1) श्वसन संस्था   2) मज्जा संस्था   3) स्नायू संस्था   4) परिवहन संस्था
- 11) Insecticide poison the insect pests by affecting their
 1) Respiratory system   2) Nervous system
 3) Muscular system   4) Circulatory system
- 12) अधूनमधून कीटकांमध्ये, अंदाजे किती वर्षांत GEP कीटकांसाठी EIL ला स्पर्श करते ?
 1) २ वर्षांपेक्षा कमी   2) २ ते ५ वर्षांच्या दरम्यान
 3) १६ वर्षांपेक्षा जास्त   4) १० ते १५ वर्षांच्या दरम्यान
- 12) In occasional pests, GEP touches EIL for insect pests in approximately how many years ?
 1) Less than 2 years   2) Between 2 to 5 years
 3) More than 16 years   4) Between 10 to 15 years
- 13) योनिमार्गाच्या आत लॅक्टोबॉसिलीच्या वाढीमुळे पीएच मूल्य अंदाजे ..... पर्यंत कमी होते आणि अनेक घातक रोगजनकांच्या वाढीस प्रतिबंध होतो:
 1) ४.५   2) ८.५   3) ९.५   4) ११.५
- 13) Growth of lactobacilli within the vaginal vault reduce the pH to approximately ..... and prevents the growth of many opportunities pathogens :
 1) 4.5   2) 8.5   3) 9.5   3) 11.5

- १४) कुत्र्यांमधील अवांच्छित गर्भधारणा कोणत्या एका हार्मोन्स उपचाराने टाळता येते ?
 अ) डायथिल स्टिलबेस्टेरॉल
 ल) एस्ट्रॅडिओल प्रोपिएट
 व) एस्ट्रॅडिओल बैंझोएट

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ, ब आणि क फक्त   २) अ आणि क फक्त   ३) वरीलपैकी नाही   ४) वरील सर्व
 १४) Undesired pregnancy in bitches can be prevented by using any one treatment consisting of ..
 a) Diethyl stilbesterol
 c) Estradiol propionate
 d) Estradiol valerate

Answer Options :

- 1) a, b and c only   2) a and c only   3) None of the above   4) All of the above

- १५) कीटकनाशके कीटकांना विषबाधा करताना त्यांच्या कोणत्या संस्थांना प्रभावित करतात ?
 १) श्वसन संस्था   २) मज्जा संस्था   ३) स्नायू संस्था   ४) परिवहन संस्था

- १५) Insecticide poison the insect pests by affecting their
 १) Respiratory system   २) Nervous system
 ३) Muscular system   ४) Circulatory system

- १६) दिवसा किंवा रात्री किंवा हुंगामी तापमानातील नियमित बदलांना सजीवांचा प्रतिसाद असे म्हणतात.
 १) फोटोपेरिओडिझम   २) दैनंदिन तापमान   ३) थर्मोपेरियोडिझम   ४) पीक वाढ

- १६) Response of living organism to regular changes in temperature, either day or night or seasonal is termed as
 १) Photoperiodism   २) Diurnal temperature
 ३) Thermoperiodism   ४) Crop growth

- १७) मुक्त जिवंत प्रोटोज़ोआमध्ये आहार देण्याची पद्धत आहे:
 १) होलोज्नोइक   २) सप्रोज्नोइक   ३) दोन्ही (१) आणि (२)   ४) वरीलपैकी नाही

- १७) Mode of feeding in free living protozoans is :
 १) Holozoic   २) Saprozoic   ३) Both (1) and (2)   ४) None of the above

- १८). खालीलपैकी कोणती लाल रक्त प्रणाली नाही ?
 १) केल   २) डफी   ३) ABO   ४) HLA

- १८) Which of the following is NOT a red blood system?
 १) Kell   २) Duffy   ३) ABO   ४) HLA

- १९) ..... हे कीटकांच्या वाढीचे नियामक आहे जे अनेक शोषक कीटकांवर प्रभावी सिद्ध झाले आहे,
 १) सायंट्रानिलिप्रोल   २) फिप्रोनिल   ३) पायरिप्रॉक्सीफेन   ४) प्रोपार्गाइट

- १९) ..... is an insect growth regulator proved effective against a number of sucking pests,
 १) Cyantraniliprole   २) Fipronil   ३) Pyriproxyfen   ४) Propargite

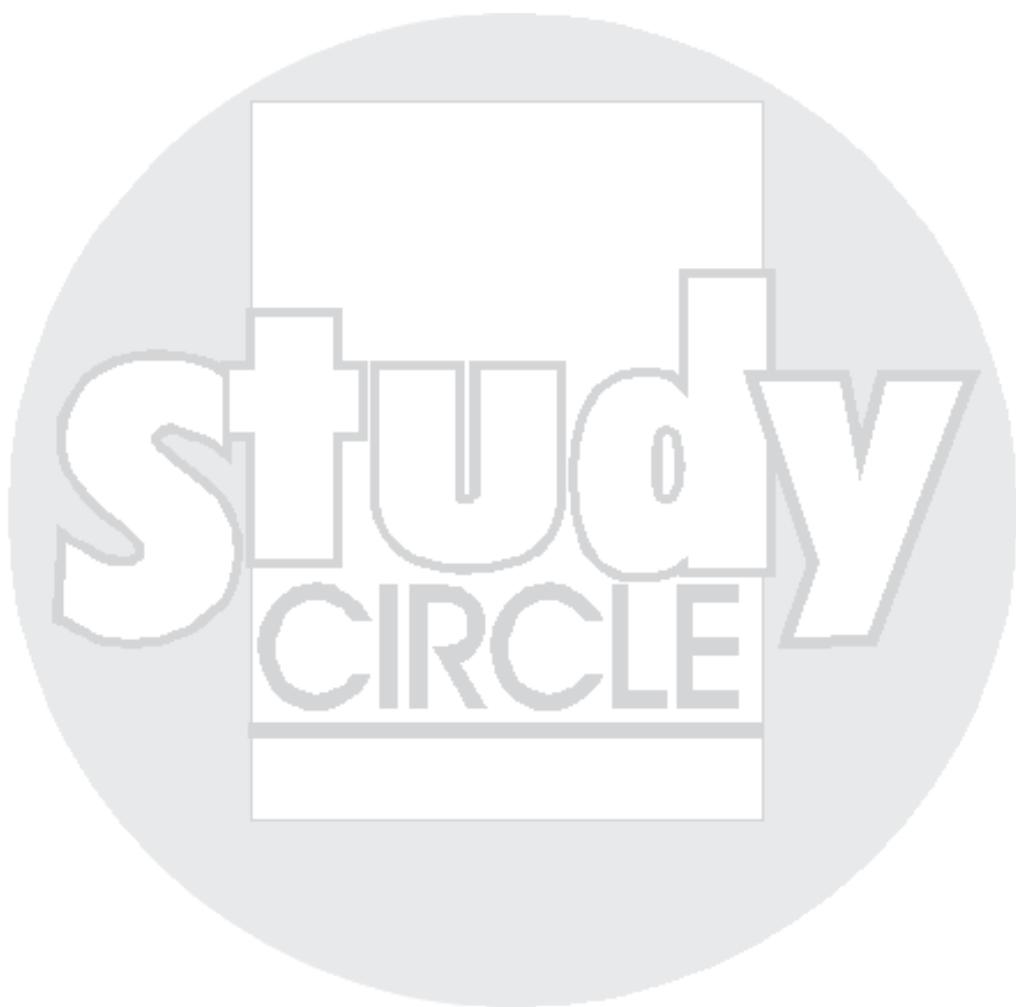
- २०) बुलच्या सेमिनल व्हेसिकल्सचे स्राव भरपूर प्रमाणात असतात
 १) कॉपर   २) फ्रुक्टोज   ३) मॅनोज   ४) जेल

- 20) Bull's seminal vesicles secretions are rich in
 1) Copper   2) Fructose   3) Mannose   4) Gel
- 21) बैलांच्या सेमिनल व्हेसिकल्सच्या स्रावामध्ये ..... घटक भरपूर प्रमाणात असतात
 1) कॉपर   2) फ्रुक्टोज   3) मॅनोज   4) जेल
- 21) Bull's seminal vesicles secretions are rich in .....
 1) Copper   2) Fructose   3) Mannose   4) Gel
- 22) मुक्त जीवनशैलीच्या प्रोटोझोआमध्ये आहार देण्याची ..... पद्धत आहे:
 1) होलोझोइक   2) सप्रोझोइक   3) दोन्ही (1) आणि (2)   4) वरीलपैकी नाही
- 22) Mode of feeding in free living protozoans is :
 1) Holozoic   2) Saprozoic   3) Both (1) and (2)   4) None of the above
- 23) गार्यांमध्ये भ्रूण हस्तांतरणासाठी आवश्यक असलेल्या सुपरओव्हलेशनसाठी ..... हार्मोनचा वापर केला जातो.
 1) Luteinising हार्मोन   2) Odcstrogen
 3) प्रोजेस्टेरॉन   4) फॉलिकल-उत्तेजक संप्रेरक
- 23) ..... hormone is used for superovulation in cows for embryo transfer.
 1) Luteinising hormone   2) Odcstrogen
 3) Progesterone   4) Follicle-stimulating hormon
- 24) प्राथमिक अविकसित अवस्थेत जन्माला येणाऱ्या नवजात सजीवाला ..... असे म्हणतात:
 1) मेटाथेरिया   2) युथेरिया   3) प्रोटोथेरिया   4) वरीलपैकी नाही
- 24) The young are born alive but in a rudimentary undeveloped condition is known as :
 1) Metatheria   2) Eutheria   3) Prototheria   4) None of the above
- 25) ..... हे कीटकांच्या वाढीचे नियामक आहे जे अनेक शोषक कीटकांवर प्रभावी सिद्ध झाले आहे,
 1) सायंट्रानिलिप्रोल   2) फिप्रोनिल   3) पायरिप्रॉक्सीफेन   4) प्रोपार्गाइट
- 25) ..... is an insect growth regulator proved effective against a number of sucking pests,
 1) Cyantraniliprole   2) Fipronil   3) Pyriproxyfen   4) Propargite
- 26) एखाद्या चाचणी प्रयोगात कीटकांच्या ५०% लोकसंख्येस मारण्यासाठी आवश्यक असलेल्या कीटकनाशकाच्या प्रमाणाला ..... म्हणतात.
 1) RL50   2) LD50   3) 150   4) KD50
- 26) The concentration of insecticide required to kill 50% test population experiment of insect is called as .....
 1) RL50   2) LD50   3) 150   4) KD50
- 27) पायरेथ्रीन आणि पॅडोम-ए ..... आहेत.
 1) सिंथेटिक, सेंद्रिय कीटकनाशके   2) अजैविक कीटकनाशके
 3) नैसर्गिक, सेंद्रिय कीटकनाशके   4) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- 27) Pyrethrine and Pandom-A are .....
 1) Synthetic, Organic insecticides   2) Inorganic insecticides
 3) Natural, Organic insecticides   4) None of the above

- २८) कीटकनाशके कीटकांना विषबाधा करताना त्यांच्या कोणत्या संस्थांना प्रभावित करतात ?
 १) श्वसन संस्था   २) मज्जा संस्था   ३) स्नायू संस्था   ४) परिवहन संस्था
- २९) Insecticide poison the insect pests by affecting their
 १) Respiratory system   २) Nervous system
 ३) Muscular system   ४) Circulatory system
- ३०) खालीलपैकी कोणत्या सूक्ष्मजीवामध्ये अँस्टॅक्सॅन्थिन रंगद्रव्य असते ?
 १) Saccharomyces cerevisiae   २) Aspergillus oryzae
 ३) फाफिया रोडोझायमा   ४) कॅन्डिडा अल्बिकन्स
- ३१) Which of the following microorganism contains astaxanthin pigment ?
 १) Saccharomyces cerevisiae   २) Aspergillus oryzae
 ३) Phaffia rhodozyma   ४) Candida albicans
- ३२) दिवसा किंवा रात्री किंवा हंगामी तापमानातील नियमित बदलांना सजीवांचा प्रतिसाद असे म्हणतात.
 १) फोटोपरिओडिझम   २) दैनंदिन तापमान   ३) थर्मोपेरिओडिझम   ४) पौक वाढ
- ३३) Response of living organism to regular changes in temperature, either day or night or seasonal is termed as
 १) Photoperiodism   २) Diurnal temperature
 ३) Thermoperiodism   ४) Crop growth
- ३४) सस्तन प्राण्यांच्या हृदयामध्ये होणारा रक्ताभिसरणाचा क्रम सांगा.
 a) डावी लहान पोकळी / कप्पा   b) उजवी लहान पोकळी / कप्पा
 c) डावी मोठी पोकळी / कप्पा   d) उजवी मोठी पोकळी / कप्पा
- पर्यायी उत्तरे :**
 १) (b), (a), (d), (c)   २) (a), (b), (c), (d)   ३) (b), (d), (a), (c)   ४) (d), (c), (b), (a)
- ३५) Give the sequence of blood circulation in mammalian heart.
 a) Left auricle   b) Right auricle   c) Left ventricle   d) Right ventricle
- Answer Options :**
 १) (b), (a), (d), (c)   २) (a), (b), (c), (d)   ३) (b), (d), (a), (c)   ४) (d), (c), (b), (a)
- ३६) ..... जीव श्लेष्मासारखा पॉलिसेकेराइड स्नावित करतो जे विविध जीवाणुंच्या प्रजातींना जोडण्यासाठी पृष्ठभाग फिल्टर करण्यासाठी आणि सांडपाणी प्रक्रियेमध्ये फलॉक तयार करण्यास मदत करते.
 १) Zoogloea ramigera   २) Aerobacter aerogenes
 ३) एसीटोबॅक्टर एसीटी   ४) बॅसिलस सबटिलिस
- ३७) ..... organism secretes a mucous-like polysaccharide which helps in the attachment of various bacterial species to filter surfaces and floc formation in sewage treatment.
 १) Zoogloea ramigera   २) Aerobacter aerogenes
 ३) Acetobacter aceti   ४) Bacillus subtilis

उत्तरे – (१४) प्राण्यांचे शरीर व चयापचयन

१-३	२-३	३-१	४-४	५-४	६-४	७-३	८-१	९-४	१०-३
११-२	१२-२	१३-१	१४-३	१५-२	१६-३	१७-३	१८-२	१९-३	२०-२
२१-२	२२-३	२३-४	२४-१	२५-३	२६-२	२७-३	२८-२	२९-३	३०-३
३१-३	३२-१								

(१५) प्राणी शरीरविज्ञान

- १) पेरीपॅटसमध्ये पायाच्या किती जोड्या असतात ?
 १) १०-१५ जोड्या   २) १०-२० जोड्या   ३) १४-४३ जोड्या   ४) १५-४० जोड्या
- १) The number of legs found in Peripatus is
 १) १० - १५ pairs   २) १० - २० pairs   ३) १४ - ४३ pairs   ४) १५ - ४० pairs
- २) अधूनमधून कीटकांमध्ये, अंदाजे किती वर्षांत GEP कीटकांसाठी EIL ला स्पर्श करते ?
 १) २ वर्षांपेक्षा कमी   २) २ ते ५ वर्षांच्या दरम्यान
 ३) १६ वर्षांपेक्षा जास्त   ४) १० ते १५ वर्षांच्या दरम्यान
- २) In occasional pests, GEP touches EIL for insect pests in approximately how many years ?
 १) Less than 2 years   २) Between 2 to 5 years
 ३) More than 16 years   ४) Between 10 to 15 years
- ३) हर्तीमध्ये गर्भधारणेचे निदान खालील आधारावर केले जाऊ शकते :
 अ) १० आठवड्यांनंतर इस्ट्रोजेनची वाढलेली पातळी
 ब) प्रोस्टॅग्लॅडिनची पातळी ३ ते ८ आठवड्यात वाढली
 क) प्रोलॅक्टिन ४-६ महिन्यांत २००-६०० पटीने वाढते
 ड) १५ दिवसांनी अल्ट्रासोनोग्राफी
- पर्यायी उत्तरे :**
 १) (अ) आणि (ब)   २) (क) फक्त   ३) (अ) फक्त   ४) (अ), (ब), (क), (ड)
- ३) The pregnancy diagnosis in Elephants can be made on the basis of following :
 a) Elevated level of estrogen after 10 weeks
 b) Prostaglandin level increased at 3 to 8 weeks
 c) Prolactin rises 200-600 times higher during 4-6 months
 d) Ultrasonography after 15 days
- Answer Options :**
 १) (a) & (b)   २) (c) only   ३) (a) only   ४) (a), (b), (c), (d)
- ४) विषारी सापांमध्ये कोणत्या ग्रंथी बदलून विष ग्रंथी बनतात ?
 १) सेबेशियस ग्रंथी   २) सेरुमिनस ग्रंथी   ३) लाळ ग्रंथी   ४) अंतःस्नावी ग्रंथी
- ५) In poisonous snakes which glands are modified to form poison gland ?
 १) Sebaceous gland   २) Ceruminous gland   ३) Salivary gland   ४) Endocrine gland
- ५) विषारी सापांमध्ये कोणत्या ग्रंथी बदलून विष ग्रंथी बनतात ?
 १) सेबेशियस ग्रंथी   २) सेरुमिनस ग्रंथी   ३) लाळ ग्रंथी   ४) अंतःस्नावी ग्रंथी
- ५) In poisonous snakes which glands are modified to form poison gland ?
 १) Sebaceous gland   २) Ceruminous gland   ३) Salivary gland   ४) Endocrine gland
- ६) गॅस्ट्रोपोडा (Gastropoda) वर्गातील गोगलगायीचे कवच ..... व्हॉल्वने (valve) बनलेले असते.
 १) दुहेरी (Double)   २) एकेरी (Single)   ३) चौपदरी (Quadruple)   ४) तिहेरी (Triple)
- ६) Class Gastropoda include snails with ..... valved shell.
 १) Double   २) Single   ३) Quadruple   ४) Triple

- 7) आदिजीवांच्या खालीलपैकी कोणत्या वर्गाचा गुणधर्म बृहदंकेद्रक आणि सूक्ष्मकेद्रक यांचे अस्तित्व हा आहे?
- कशाभिकी (फ्लाजेलाटा)
  - छद्मपादी (सारकोडीना)
  - बीजाणुधारी (स्पोरोझोआ)
  - रोमकी (सिलिआटा)
- 7) Presence of a macronucleus and a micronucleus is the characteristic of which of the following classes of protozoa?
- Flagellata
  - Sarcodina
  - Sporozoa
  - Ciliata
- 8) विंचू हा ..... प्राणी आहे.
- अंडी देणारा
  - पिलांना जन्म देणारा
  - वरीलपैकी दोन्ही
  - यापैकी कोणतेही नाही
- 8) Scorpions are
- Oviparous
  - Viviparous
  - Both above
  - None of the above
- 9) स्काराबैईफॉर्म अळ्या ..... या प्राणी गटात(order) आढळतात.
- ओडोनाटा
  - कोलिओप्टेरा
  - डिप्टेरा
  - लेपिडोप्टेरा
- 9) Scarabaeiform larvae are found in order .....
- Odonata
  - Coleoptera
  - Diptera
  - Lepidoptera
- 10) मोनिलिफॉर्म प्रकारचे अँटेना ..... मध्ये आढळतात.
- वाळवी /दीमक
  - नाकतोडा/गवताळ
  - पतंग
  - भुंगे
- 10) Moniliform type of antennae are found in .....
- Termites
  - Grasshoppers
  - Moths
  - Weevils
- 11) भाला हे ओळखण्यासाठी वापरले जाणारे महत्त्वाचे वैशिष्ट्य आहे -
- मोलुस्का
  - आर्थोपोड्स
  - कीटक
  - नेमाटोड
- 11) The spear is an important characteristic used for identification of -
- Mollusca
  - Arthropodes
  - Insects
  - Nematodes
- 12) सस्तन प्राण्यांच्या हृदयामध्ये होणारा रक्ताभिसरणाचा क्रम सांगा.
- डावी लहान पोकळी / कप्पा
  - उजवी लहान पोकळी / कप्पा
  - डावी मोठी पोकळी / कप्पा
  - उजवी मोठी पोकळी / कप्पा
- पर्यायी उत्तरे :**
- (b), (a), (d), (c)
  - (a), (b), (c), (d)
  - (b), (d), (a), (c)
  - (d), (c), (b), (a)
- 12) Give the sequence of blood circulation in mammalian heart.
- Left auricle
  - Right auricle
  - Left ventricle
  - Right ventricle
- Answer Options :**
- (b), (a), (d), (c)
  - (a), (b), (c), (d)
  - (b), (d), (a), (c)
  - (d), (c), (b), (a)
- 13) हेट्रोनेरीस मध्ये उत्तरावर्ती भागात जननग्रंथी विकसित होतात. त्या जननग्रंथी खंडास ..... म्हणतात.
- एपिटोक
  - एटोक
  - हेटरोगेनी
  - मेटाबोली
- 13) In heteroneresis the gonads are developed in the posterior part of the body. These gonads bearing segments are called :
- Epitoke
  - Atoke
  - Heterogamy.
  - Metaboly

- १४) साधारणपणे पोरिफेरामध्ये गॅमीट कशामुळे तयार होतात ?
 १) कोयानोसाईट्स   २) आर्किओसाईट्स   ३) मायोसाईट्स   ४) पिनाकोसाईट्स
- १४) Normally in porifera the gametes are formed by
 1) Choanocytes   2) Archaeocytes   3) Myocytes   4) Pinacocytes
- १५) तरुण जिवंत जन्माला येतात परंतु प्राथमिक अविकसित अवस्थेत असे म्हणतात:
 १) मेटाथेरिया   २) युथेरिया   ३) प्रोटोथेरिया   ४) वरीलपैकी नाही
- १५) The young are born alive but in a rudimentary undeveloped condition is known as :
 1) Metatheria   2) Eutheria   3) Prototheria   4) None of the above
- १६) किनारपट्टीच्या शिराचा पायथ्याशी ..... कोन कीटकातील पंखांच्या सामान्य शिरेमध्ये असतो.
 १) गुदद्वारासंबंधी   २) ऑपिकल   ३) Humeral   ४) तटीय
- १६) At the base of coastal vein ..... angle is present in general veination of wing in insect.
 1) Anal   2) Apical   3) Humeral   4) Coastal
- १७) गांडूळाचे निर्वहन करणारे अवयव –
 अ) पॅरापोडियम   ब) प्रोग्लॉटिड्स   क) सिटेय   ड) स्यूडोपोडिया
 पर्यायी उत्तरे :
 १) फक्त अ आणि ब   २) फक्त क   ३) फक्त अ आणि ड   ४) फक्त ब आणि ड
- १७) Locomotory organ in earthworm is
 a) Parapodium   b) Proglottids   c) Setae   d) Pseudopodia
Answer options :
 1) Only a and b   2) Only c   3) Only a and d   4) Only b and d
- १८) गांडूळाचे निर्वहन करणारे अवयव –
 अ) पॅरापोडियम   ब) प्रोग्लॉटिड्स   क) सिटेय   ड) स्यूडोपोडिया
 पर्यायी उत्तरे :
 १) फक्त अ आणि ब   २) फक्त क   ३) फक्त अ आणि ड   ४) फक्त ब आणि ड
- १८) Locomotory organ in earthworm is
 a) Parapodium   b) Proglottids   c) Setae   d) Pseudopodia
Answer options :
 1) Only a and b   2) Only c   3) Only a and d   4) Only b and d
- १९) खालीलपैकी कोणत्या जातीच्या प्राण्यात खुली रक्ताभिसरण प्रणाली आहे?
 १) आर्थोपोडा   २) अनेलिडा   ३) सायक्लोस्टोमाटा   ४) पायसेस
- १९) Animals of which phylum contains open circulatory system ?
 1) Arthropoda   2) Annelida   3) Cyclostomata   4) Pisces
- २०) मोनिलिफॉर्म प्रकारचे अँटेना ..... मध्ये आढळतात.
 १) दीमक   २) गवताळ   ३) पतंग   ४) भुगे
- २०) Moniliform type of antennae are found in .....
 1) Termites   2) Grasshoppers   3) Moths   4) Weevils

- २१) एखाद्या कीटकाच्या पंखाची वरच्या बाजूची शीर आणि त्याचे शरीर यांच्यातील कोनास ..... म्हणतात.
 १) गुदद्वार कोन   २) अॅपिकल कोन   ३) हूमरल कोन   ४) कोस्टल कोन
- २१) At the base of coastal vein ..... angle is present in general veination of wing in insect.
 1) Anal   2) Apical   3) Humeral   4) Coastal
- २२) साधारणपणे पोरिफेरामध्ये गॅमीट कशामुळे तयार होतात ?
 १) केयानोसाईट्स   २) आर्किओसाईट्स   ३) मायोसाईट्स   ४) पिनाकोसाईट्स
- २२) Normally in porifera the gametes are formed by
 1) Choanocytes   2) Archaeocytes   3) Myocytes   4) Pinacocytes
- २३) खालीलपैकी, प्रोबोसिडिया ऑर्डरचे वैशिष्ट्यपूर्ण वैशिष्ट्य कोणते नाही ?
 १) पायाचे तळ्ये मऊ आणि फॅटी उशी पांढर्या लवचिक तंतूंनी झाकलेले असतात.
 २) कान हे कारच्या रेडिएटर्सासारखे असतात.
 ३) ते रुमिनंट आहेत आणि त्यांना पित्त मूत्राशय नाही.
 ४) किडनीमध्ये ५-७ लोब असतात.
- २३) Among the following, which one is the characteristic feature of the order Proboscidea ?
 1) The soles of the feet are covered with soft and fatty cushion white elastic fibres.
 2) Ears are like the radiator of a car.
 3) They are ruminants and have no gall bladder.
 4) The kidney has 5-7 lobes.
- २४) भाला हे ओळखण्यासाठी वापरले जाणारे महत्त्वाचे वैशिष्ट्य आहे -
 १) मोलुस्का   २) आर्थोपोड्स   ३) कीटक   ४) नेमाटोड
- २४) The spear is an important characteristic used for identification of -
 1) Mollusca   2) Arthropodes   3) Insects   4) Nematodes
- २५) विषारी सापांमध्ये कोणत्या ग्रंथी बदलून विष ग्रंथी बनतात ?
 १) सेबेशियस ग्रंथी   २) सेरुमिनस ग्रंथी   ३) लाळ ग्रंथी   ४) अंतःस्रावी ग्रंथी
- २५) In poisonous snakes which glands are modified to form poison gland ?
 1) Sebaceous gland   2) Ceruminous gland   3) Salivary gland   4) Endocrine gland

उत्तरे - (१५) प्राणी शरीरविज्ञान

१-३	२-२	३-२	४-३	५-३	६-२	७-४	८-२	९-२	१०-१
११-४	१२-३	१३-१	१४-२	१५-१	१६-३	१७-२	१८-२	१९-१	२०-१
२१-३	२२-२	२३-३	२४-४	२५-३					

(१६) उपयुक्त प्राणी

- १) सुकलेल्या रक्ती (blood meal) मध्ये .....% नायट्रोजन असते.
 १) १० ते १२   २) १२ ते १५   ३) ४ ते १०   ४) १३
- १) The dried blood meal contains .....% nitrogen.
 १) 10 to 12   २) 12 to 15   ३) 4 to 10   ४) 13
- २) अमेरिकेतील डॉक्टर संशोधकांच्या एका पथकाने एका प्राण्याचे हृदय जनुकीय बदल करून मानवी शरीरात बसवले. तो प्राणी कोणता आहे?
 १) बैल   २) डुकर   ३) कुत्रा   ४) माकड
- २) A team of doctors in the US successfully transplanted a genetically modified heart of an animal into a human body. Which of the following animal has been used for the said surgery?
 १) Bullock   २) Pig   ३) Dog   ४) Monkey
- ३) जैव-हर्बिसाइझसमध्ये कोणत्या सूक्ष्मजीवांचा वापर तणांच्या नियंत्रणासाठी सर्वात जास्त केला जातो?
 १) बुरशी   २) बॅक्टेरिया   ३) व्हायरस   ४) नेमाटोझस
- ३) In bioherbicides which micro organism is most commonly used for controlling weeds?
 १) Fungi   २) Bacteria   ३) Viruses   ४) Nematodes
- ४) कोणते खत हे जैविक खत म्हणून ओळखले जाते?
 a) गांडूळ खत   b) शेणखत   c) रायझोबियम   d) हिरवळीचे खत
पर्यायी उत्तरे:
 १) (a), (b) आणि (c)   २) फक्त (c)   ३) (a), (b) आणि (d)
- ४) Which fertilizer is known as Bio-fertiliser?
 (a) Vermicompost   (b) farmyard Manure   (c) Rhizobium   (d) Green Manure
- Answer Options :**
 1) (a), (b) and (c)   2) Only (c)   3) Only (d)   4) (a), (b) and (d)
- ५) Heterorhabditidae कुटुंबातील एंटोमोपॅथोजेनिक नेमाटोझसचा ..... सह परस्पर संबंध असतो.
 १) Nosema   २) Photorhabdus   ३) Bacillus   ४) Baculovirus
- ५) Entomopathogenic nematodes in family Heterorhabditidae have mutualistic association with .....
 1) Nosema   2) Photorhabdus   3) Bacillus   4) Baculovirus
- ६) खालीलपैकी कोणत्या नायट्रोजन फिक्सिंग बॅक्टेरियाचा तृणधान्ये आणि गवताच्या मुळांशी सहसंबंध आहे?
 १) PSB   २) Rhizobium   ३) Azospirillum   ४) KSB
- ६) Which of the following nitrogen fixing bacteria have associative relationship with cereal and grass roots?
 1) PSB   २) Rhizobium   ३) Azospirillum   ४) KSB

- ७) 'त्रेपांग' हे ..... पासून तयार केलेले उत्पादन आहे.
 अ) समुद्री शैवाल   ब) समुद्री काकडी   क) लॉबस्टर शेपूट   ड) बेडकाचे पाय

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ फक्त   २) ब फक्त   ३) क आणि ड फक्त   ४) ड फक्त
 ७) 'Trepang' is a product prepared from .....
 a) Seaweed   b) Sea cucumber   c) Lobster tail   d) Frog legs

Answer options :

- 1) a only   2) b only   3) c and d only   4) d only

- ८) खालील विधाने पहा :
 a) लाखेचे उत्पादन लेसीफर लँक्हा किड्यापासून होते.
 b) जगात सर्वात जास्त लाखेचे उत्पादन भारतात होते.
 c) भारतात सेक्युरिटी कागद बनविण्याचा कारखाना होशंगाबाद येथे आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) विधाने (a) आणि (b) बरोबर आहेत.
 ३) विधाने (a), (b) आणि (c) बरोबर आहेत.
 ४) वरील सर्व विधाने बरोबर नाहीत

- ८) Observe the following statements :
 a) Lac is produced from laciferlacca insects.
 b) India is the largest producer of lac in the world.
 c) The security paper producing factory is at Hoshangabad

Answer options :

- 1) Statement (a) and (b) are correct   2) Statement (b) and (c) are correct
 3) Statement (a), (b) and (c) are correct   4) All the above statements are incorrect

- ९) जीवरक्षक अँटीव्हेनमच्या निर्मितीसाठी सापाचे विष आवश्यक आहे. या संदर्भात, वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ नुसार खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत?
 अ) फक्त सरकारी एजन्सी सर्व विष गोळा करू शकते.
 ब) सापाचे विष गोळा करण्यात स्वारस्य असलेल्या कोणालाही परवान्यासाठी अर्ज करता येईल.
 क) मुख्यमंत्री परवाना जारी करतात.

पर्यायी उत्तरे :

- १) सर्व (अ), (ब) आणि (क)   २) फक्त (ब)
 ३) फक्त (ब) आणि (क)   ४) फक्त (ब) आणि (क)

- ९) Snake venom is required for manufacture of life-saving Antivenom. In this regard, which of the following statements are correct as per wildlife (protection) Act, 1972 ?
 a) Only government agency can collect snake venom.
 b) Anyone interested in collecting snake venom can apply for licence.
 c) Chief Minister issues the licence.

Answer Options :

- 1) All (a), (b) and (c)   2) Only (b)   3) Only (b) and (c)   4) Only (a) and (c)

१०) कोणते खत हे जैविक खत म्हणून ओळखले जाते ?

- a) गांडूळ खत   b) शेणखत   c) रायझोबियम   d) हिरवळीचे खत

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a), (b) आणि (c)
३) फक्त (d)
२) फक्त (c)
४) (a), (b) आणि (d)

१०) Which fertilizer is known as Bio-fertiliser ?

- (a) Vermicompost   (b) farmyard Manure   (c) Rhizobium   (d) Green Manure

Answer Options :

- 1) (a), (b) and (c)   2) Only (c)   3) Only (d)   4) (a), (b) and (d)

११) खालील विधाने पहा :

- a) लाखेचे उत्पादन लेसीफर लँका किड्यापासून होते.
b) जगात सर्वात जास्त लाखेचे उत्पादन भारतात होते.
c) भारतात सेक्युरिटी कागद बनविण्याचा कारखाना होशंगाबाद येथे आहे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) विधाने (a) आणि (b) बरोबर आहेत.
३) विधाने (a), (b) आणि (c) बरोबर आहेत.
२) विधाने (b) आणि (c) बरोबर आहेत.
४) वरील सर्व विधाने बरोबर नाहीत

११) Observe the following statements :

- a) Lac is produced from lacciferlacca insects.
b) India is the largest producer of lac in the world.
c) The security paper producing factory is at Hoshangabad

Answer options :

- 1) Statement (a) and (b) are correct
3) Statement (a), (b) and (c) are correct
2) Statement (b) and (c) are correct
4) All the above statements are incorrect

उत्तरे - (१६) उपयुक्त प्राणी

१-१

२-२

३-१

४-२

५-२

६-३

७-२

८-३

९-२

१०-२

११-३

(१७) हानीकारक प्राणी

- १) पूर्णपणे बरे झाल्यानंतरही कुञ्चाच्या विषेमध्ये ..... कालावधीसाठी कॅनाइन परव्होव्हायरस (उझत) संक्रमण दिसून येते.
 १) १० दिवस   २) ८ दिवस   ३) १६ दिवस   ४) १४ दिवस
- १) Canine Parvovirus (CPV) is shed in the faeces of infected dog even after clinical recovery for a period about .....
 १) १० days   २) ८ days   ३) १६ days   ४) १४ days
- २) डेंगू विषाणूचा प्रसार खालीलपैकी कोणता डास चावल्याने होतो ?
 १) एडीस इजिस्टी   २) कयुलेक्स   ३) अन्नाफेलिक्स   ४) प्लेबोटोमस
- २) Dengue virus spreads through bite of which of the following mosquitoes ?
 १) Aedes aegypti   २) Culex   ३) Anopheles   ४) Plebotomus
- ३) फॉल आर्मीवर्म पेस्टचे वैज्ञानिक नाव ..... आहे.
 १) स्पोडोप्टेरा लिटुरा   २) स्पोडोप्टेरा फ्रुगीपर्डा   ३) स्पोडोप्टेरा एक्सिगुआ   ४) स्पोडोप्टेरा हिप्परिस
- ३) Scientific name of Fall Armyworm Pest is -
 १) Spodoptera Litura   २) Spodeptera Frugiperda
 ३) Spodoptera Exigua   ४) Spodoptera Hippobaris
- ४) शेतातील जनावरांना अऱ्थरेक्स रोग खालील कारकांमुळे होतो :
 १) जीवाणू   २) विषाणू   ३) प्रोटोज्नोआ परजीवी   ४) यापैकी नाही
- ४) Anthrax disease of farm animals is caused by :
 १) Bacteria   २) Viruses   ३) Protozoan parasites   ४) None of these
- ५) जनावरे/बोवाइन्समधील सांसर्गिक स्तनदाहाशी संबंधित प्रमुख रोगकारकामध्ये ..... यांचा समावेश होतो
 १) स्टॅफिलोकोकस ऑर्सियस   २) स्ट्रेप्टोकोकस डिस्कॉलेक्टिया
 ३) एस्चेरिचिया कोलाई   ४) दोन्ही (१) आणि (३)
- ५) Major pathogen(s) associated with contagious mastitis in bovines include .....
 १) *Staphylococcus aureus*   २) *Streptococcus dysgalactiae*
 ३) *Escherichia Coli*   ४) Both (1) and (3)
- ६) 'ग्लॅडर्स' चे कारक घटक ..... आहे
 १) बर्कोल्डेरिया मॅलेर्स   २) मायकोबॅक्टेरियम इक्की   ३) रायनोस्पोरिडियम इक्की   ४) वरीलपैकी काहीही नाही
- ६) The causative agent of 'Glanders' is
 १) *Burkholderia mallei*   २) *Mycobacterium equi*
 ३) *Rhinosporidium equi*   ४) None of the above
- ७) सिफिलिस रोगास जबाबदार असलेल्या स्पायरोचिट बॅक्टेरियाचा प्रकार ..... आहे.
 १) लेप्टोस्पायरा   २) हेलिकोबॅक्टर   ३) बोरेलिया   ४) ट्रेपोनेमा
- ७) The type of spirochaete bacteria responsible for producing syphilis is .....
 १) Leptospira   २) Helicobacter   ३) Borrelia   ४) Treponema

- c) ..... परजीवी संसर्ग करूच्या किंवा अपुरे शिजवलेले डुकराचे मांस आणि डुकराचे मांस उत्पादनांच्या सेवनाने होतो.
- 1) डिफिलोबोथ्रियम लॅक्टम
  - 2) अॅनिसाकिस एसपीपी.
  - 3) टेनिया सोलियम
  - 4) ट्रयचिनेला सर्पिलिस
- 8) ..... parasitic infection is caused by consumption of raw or insufficiently cooked pork and pork products.
- 1) Diphyllobothrium lactum
  - 2) Anisakis spp.
  - 3) Taenia solium
  - 4) Trichinella spiralis
- 9) करूचे किंवा अर्धवट शिजवलेले डुकराचे मांस आणि तशा उत्पादनांच्या सेवनाने ..... परजीवी संसर्ग होतो.
- 1) डिफिलोबोथ्रियम लॅक्टम
  - 2) अॅनिसाकिस एसपीपी.
  - 3) टेनिया सोलियम
  - 4) ट्रयचिनेला सर्पिलिस
- 9) ..... parasitic infection is caused by consumption of raw or insufficiently cooked pork and pork products.
- 1) Diphyllobothrium lactum
  - 2) Anisakis spp.
  - 3) Taenia solium
  - 4) Trichinella spiralis

पिकावरील रोग

- 1) तूर पिकावर पडणारा स्टरिलिटी मोजेक हा रोग..... मुळे होतो.
- 1) विषाणू
  - 2) जिवाणू
  - 3) बुरशी
  - 4) नेमाटोझस
- 1) The sterility mosaic of pigeon pea is caused by
- 1) Virus
  - 2) Bacteria
  - 3) Fungus
  - 4) Nematodes
- 2) कापूस गुलाबी बोंडअळी ..... अवस्थेत हायबरनेट करते.
- 1) अंडी
  - 2) अळ्या
  - 3) पुपल
  - 4) प्रौढ
- 2) Cotton Pink bollworm hibernates in .....stage.
- 1) Egg
  - 2) Larval
  - 3) Pupal
  - 4) Adult
- 3) अँगिना ट्रीटीसी हा ..... वनस्पती वर आढळणारा परजीवी नेमेटोड आहे.
- 1) गहू
  - 2) तांदूळ
  - 3) ज्वारी
  - 4) बाजरी
- 3) Anguina tritici is the parasitic nematode found on ..... plant.
- 1) Wheat
  - 2) Rice
  - 3) Jowar
  - 4) Bajra
- 4) खालीलपैकी कोणत्या जिवामुळे बॉम्बिक्स मोरीमध्ये गवताळ रोग होतो ?
- 1) Nosema bombycis
  - 2) Beauveria bassiana
  - 3) बॅसिलस बॉम्बीसेप्टिकस
  - 4) न्यूक्लियर पॉलीहेल्हेसिस विषाणू
- 4) Which of the following organisms causes grasserie disease in Bombyx mori ?
- 1) Nosema bombycis
  - 2) Beauveria bassiana
  - 3) Bacillus bombysepticus
  - 4) Nuclear polyhedrosis virus
- 5) Emmalocera depressoila हे ऊसाच्या रोगास कारणीभूत ..... या कीटकाचे शास्त्रीय नाव आहे.
- 1) टॉप शूट बोअरर
  - 2) रुट बोअरर
  - 3) स्केल
  - 4) इंटरनोड बोअरर

- 5) Emmalocera depresseila is the scientific name of sugarcane .....
 1) Top shoot borer   2) Root borer   3) Scale   4) Internode borer
- 6) पाणचट मजु रॉट प्रामुख्याने भाज्यांमध्ये आढळतात
 1) स्कलेरोटोनिया स्कलेरोटोटोर
 3) पेनिसिलियम डिजिटम   2) ऑर्विनिया कॅरोटोव्होरा
 4) रायझोपस स्टोलोनिफर
- 6) The watery soft rot found mostly in vegetables is caused chiefly by
 1) Sclerotinia sclerotiorum   2) Erwinia carotovora
 3) Penicillium digitatum   4) Rhizopus stolonifer
- 7) कोणत्या प्रकारच्या नेमाटोडमुळे हरभरा पिकात समस्या निर्माण होतात ?
 1) रूट नॉट नेमाटोड   2) स्पायरल नेमाटोड
 3) इअर-कॉकल नेमाटोड   4) बुरोइंग नेमाटोड
- 7) Which kind of nematode cause problems in Gram crop ?
 1) Root knot nematode 2) Spiral nematode
 3) Ear-cockle nematode   4) Burrowing nematode
- 8) कांदा आणि लसणाचे नुकसान करणाऱ्या खालील कीटकांची नावे सांगा.
 1) काळा पतंग   2) बग   3) थ्रिप्स   4) सॉ फ्लाय
- 8) Name the following pest which damages Onion and Garlic.
 1) Black moth   2) Bug   3) Thrips   4) Saw fly
- 9) द्रायकोग्रामा एसपीपी (द्रायकोग्रामॅटिडे) परजीवी करते
 1) बोंडअळीची अळी   2) बोंडअळीची प्युपा
 3) बोंडअळीची अंडी   4) बोंडअळीची अंडी आणि अळ्या
- 9) Trichogramma spp (Trichogrammatidae) parasitizes the
 1) Larvae of bollworm   2) Pupa of bollworm
 3) Eggs of the bollworm   4) Eggs and larvae of bollworm
- 10) खालीलपैकी कोणता कीटक मृत हृदय आणि पांढरे ढोके (dead hearts and white heads) तयार करतो ?
 1) लीफ फोल्डर   2) पिवळा तांदूळ स्टेम बोअर
 3) तांदूळ केस अळी   4) तांदूळ हिस्पा
- 10) Which of the following pest produces dead hearts and white heads ?
 1) Leaf folder   2) Yellow Rice stem borer
 3) Rice case worm   4) Rice hispa
- 11) भातामधील स्टेम बोअरसह गोंधळात टाकणारी क्रेसेक लक्षणे रोगजनकांमुळे आहेत
 1) पायरियुलेरिया ओरिझा   2) हेल्मिंथोस्पोरियम ओरिझा
 3) Xanthomonas oryzae pv. ओरिझिकोला   4) Xanthomonas oryzae pv. ओरिझा
- 11) The “Kresek” symptoms confusing with stem borer in rice are due to the pathogen ....
 1) Pyriicularia oryzae   2) Helminthosporium oryzae
 3) Xanthomonas oryzae pv. oryzicola.   4) Xanthomonas oryzae pv. oryzae

१२) भात पीकामधील “क्रेसेक लक्षणे ” ही स्टेम बोअरर रोगासारखीच वाटतात, त्यास कारणीभूत रोगजनक .....

१) पायरियुलेरिया ओरायझा   २) हेल्मिंथोस्पोरियम ओरायझा

३) झँथोमोनस ओरायझा पीव्ही ओरिजिनलोला   ४) झँथोमोनस ओरायझा पीव्ही ओरायझा

१२) The “Kresek” symptoms confusing with stem borer in rice are due to the pathogen .....

१) Pyriueularia oryzae   २) Helminthosporium oryzae

३) Xanthomonas oryzae pv. oryzicola.   ४) Xanthomonas oryzae pv. oryzae

१३) कोणता भाताचा रोग Xanthomonas campestris pv oryzae मुळे होतो ?

१) स्फोट   २) म्यान कुजणे

३) जीवाणुजन्य पानांचा तुटवडा   ४) म्यानचा त्रास

१३) Which rice disease is caused by *Xanthomonas campestris* pv. oryzae ?

१) Blast   २) Sheath rot

३) Bacterial leaf blight ४) Sheath blight

१४) आंतरिक कीड म्हणजे काय ?

१) एखाद्या महिन्यात वारंवार येणारी

२) एखाद्या प्रदेशात येणारी

३) एखाद्या प्रदेशात वर्षानुवर्षे असणारी

४) एखाद्या प्रदेशात तीव्र स्वरूपात असणारी

१४) How the occurrence of Endemic pest is defined ?

१) Occurs frequently in months

२) Occurs in few localities

३) Occurs in the same area year after year

४) Occurs in an area in severe form

कीटकनाशक

१) एखाद्या चाचणी प्रयोगात कीटकांच्या ५०% लोकसंख्येस मारण्यासाठी आवश्यक असलेल्या कीटकनाशकाच्या प्रमाणाला ..... म्हणतात.

१) RL50

२) LD50

३) १५०

४) KD50

१) The concentration of insecticide required to kill 50% test population experiment of insect is called as .....

१) RL50

२) LD50

३) १५०

४) KD50

२) पायरेथीन आणि पँडोम-ए ..... आहेत.

१) सिंथेटिक, सेंद्रिय कीटकनाशके

२) अजैविक कीटकनाशके

३) नैसर्गिक, सेंद्रिय कीटकनाशके

४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

२) Pyrethrine and Padom-A are .....

१) Synthetic, Organic insecticides

२) Inorganic insecticides

३) Natural, Organic insecticides

४) None of the above

उत्तरे – (१७) हानीकारक प्राणी

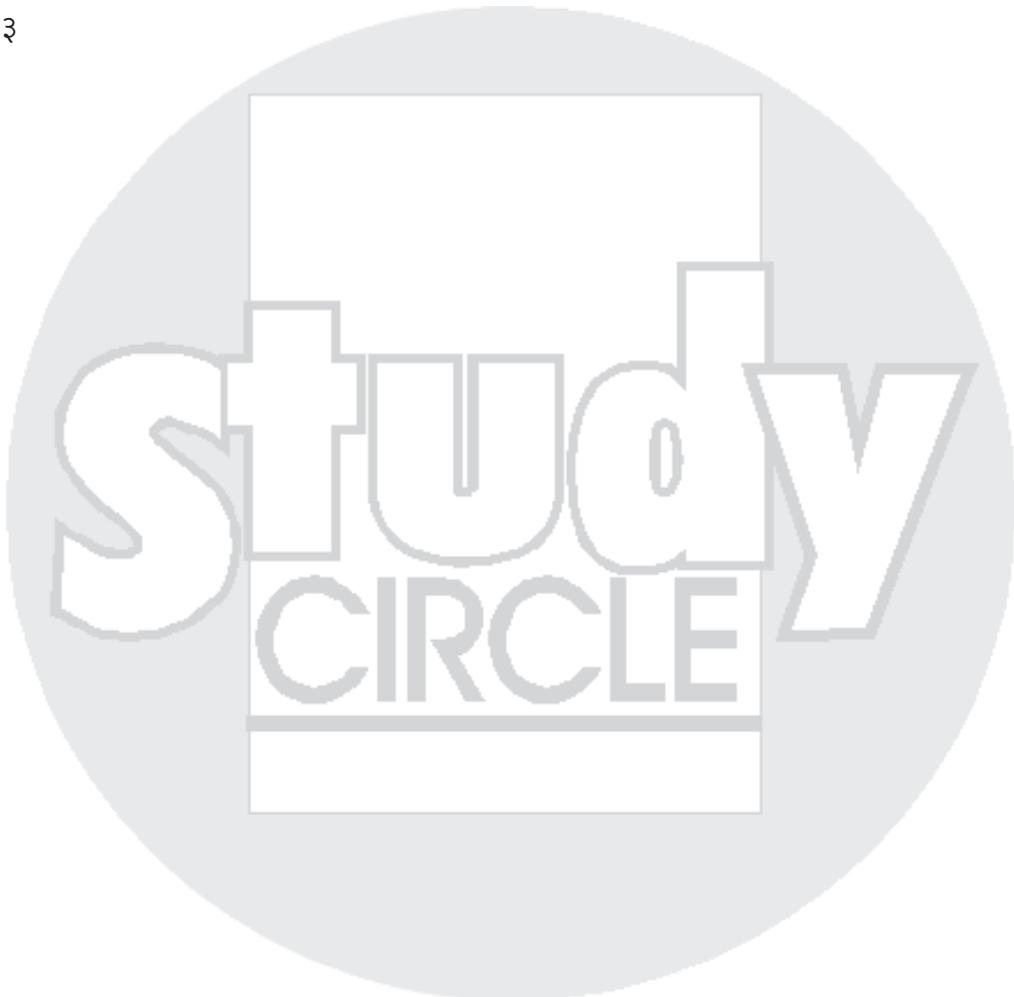
१-४   २-१   ३-२   ४-१   ५-४   ६-१   ७-४   ८-४   ९-४

पिकावरील रोग

१-१   २-२   ३-१   ४-४   ५-२   ६-१   ७-१   ८-३   ९-३   १०-२
११-४   १२-४   १३-३   १४-३

कीटकनाशक

१-२   २-३

(१८) पशुपालन, दुग्धव्यवसाय

१) खालील विधाने विचारात घ्या :

a) पशुगणना २०१९ नुसार राज्यात सुमारे ३.३१ कोटी पशुधन होते.

b) पशुधनाच्या बाबतीत राज्याचा देशात सातवा क्रमांक आहे.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने बरोबर आहे/आहेत ?

१) (a) आणि (b)

२) फक्त (b)

३) फक्त (a)

४) वरीलपैकी नाही

१) Consider the following statements :

(a) According to the Livestock Census 2019, the State has about 3.31 crores of its total livestock.

(b) The State ranks seventh in the country in terms of livestock.

Which of the statements given above is/are correct ?

१) (a) and (b)

२) Only (b)

३) Only (a)

४) None of the above

२) खालील गोष्टी जुळवा:

संकरित जाती

मूळ राज्य

अ) खरियार

i) उत्तर प्रदेश

ब) खेरीगड

ii) कर्नाटक

क) कृष्णा खोरे

iii) तामिळनाडू

ड) कंगयम

iv) ओडिशा

पर्यायी उत्तरे :

(अ) (ब) (क) (ड)

1) (iv) (ii) (i) (iii)

2) (iv) (i) (ii) (iii)

3) (iii) (iv) (i) (ii)

4) (iv) (ii) (iii) (i)

२) Match the following :

Breed

Origin (state)

a) Khariar

i) Uttar Pradesh

b) Kherigarh

ii) Karnataka

c) Krishna valley

ii) Tamil Nadu

d) Kangayam

iv) Odisha

Answer Options :

(a) (b) (c) (d)

1) (iv) (ii) (i) (iii)

2) (iv) (i) (ii) (iii)

3) (iii) (iv) (i) (ii)

4) (iv) (ii) (iii) (i)

- 3) भारतीय पशुवैद्यकीय परिषद ..... हाताळते
 अ) पशुवैद्यकीय सरावाचे नियमन.
 क) त्याच्याशी संबंधित किंवा त्याच्याशी संबंधित बाबी.
 वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत/आहेत ?
 १) अ फक्त   २) अ आणि ब फक्त   ३) अ, ब आणि क फक्त   ४) फक्त ड
 3) The Veterinary Council of India deals with
 a) the regulation of veterinary practice.
 b) maintenance of registers of veterinary practitioners.
 c) matters connected therewith or ancillary thereto.
 d) Veterinary medicine.
 Which of the statements given above is/are correct ?
 1) a only   2) a and b only   3) a, b and c only   4) d only
- ४) खालीलपैकी कोणता सस्तन प्राणी अंडी घालतो ?
 १) कांगारू   २) प्लॅटीपस   ३) पॅग्विन   ४) व्हेल
 4) Which of the following is an egg laying mammal?
 1) Kangaroo   2) Platypus   3) Penguin   4) Whale
- ५) ICAR (२०१३) मानकांनुसार ४०० किलो वजनाच्या स्तनपान देणाऱ्या गायीच्या देखभालीसाठी दररोज चयापचय ऊर्जा (Mcal) आवश्यक आहे.
 १) १०.५२   २) ११.८२   ३) १४.३२   ४) १२.७२
 5) The metabolisable energy (Mcal) requirement per day for maintenance of a lactating cow weighing 400 kg as per ICAR (2013) standard is
 1) 10.52   2) 11.82   3) 14.32   4) 12.72
- ६) गुरांमध्ये दुधाचा ताप खालील कारणांमुळे होतो:
 १) चाच्यात प्रथिने अपुरी असतात
 ३) जास्त ताप   २) शेतातील स्फुरद कमी होणे
 ४) ऊर्तीमधील कॅल्शियमची पातळी कमी होणे
- 6) Milk fever in cattle is caused due to :
 1) Inadequate proteins in fodder
 2) Decrease in phosphorus in the field
 3) High fever
 4) Decrease in the level of calcium in tissue fluid
- ७) “Lumpi-Pro Vacinne” तंत्रज्ञानाबाबत खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे/आहेत ?
 a) ICAR-NRCE इंशिन्स आणि ICAR-IVRI इजाथागर यांनी विकसित केले आहे
 b) एलएसडी विरुद्ध प्राण्यांच्या रोगप्रतिबंधक लसीकरणासाठी वापरला जातो
 c) लसीकरणाच्या एका डोसनंतर एलएसडीपासून दीर्घायुष्य संरक्षण देते
 d) IVBP पुणे यांना व्यावसायिक उत्पादनासाठी सुपूर्द केले आहे
- पर्यायी उत्तरे :
- १) फक्त a आणि d   २) फक्त b   ३) फक्त c   ४) फक्त d

- 7) Which of the following statement/s is/are incorrect regarding “Lumpi-Pro Vaccine” technology?
- is developed by ICAR-NRCE equines and ICAR-IVRI Izathagar
  - is used for the prophylactic immunization of animals against LSD
  - gives long life protection against LSD after single dose of immunization
  - is handed over for commercial production to IVBP Pune

Answer options :

- a and d only
- b only
- c only
- d only

- c) छाना तयार करण्यासाठी कोणते दूध चांगले आहे?
- गायीचे दूध
  - म्हशीचे दूध
  - शेळीचे दूध
  - उंटाचे दूध
- 8) Which milk is best for preparation of Chhana ?
- Cow milk
  - Buffalo milk
  - Goat milk
  - Camel milk
- 9) मृदू दही दुधाचे ..... हे वैशिष्ट्य आहे
- कमी केसिन आणि कॅल्शियम सामग्री
  - उच्च केसिन आणि कॅल्शियम सामग्री
- 9) Soft curd milk is characterised by .....
- Low casein and calcium content
  - High casein and calcium content
  - Low casein and high calcium content
  - High casein and low calcium content
- 10) गुरांमध्ये दुधाचा ताप खालील कारणांमुळे होतो .....
- चान्यात प्रथिने अपुरी असतात
  - जास्त ताप
  - शेतातील स्फुरद कमी होणे
  - ऊतींमधील कॅल्शियमची पातळी कमी होणे
- 10) Milk fever in cattle is caused due to :
- Inadequate proteins in fodder
  - Decrease in phosphorus in the field
  - High fever
  - Decrease in the level of calcium in tissue fluid
- 11) म्हशीच्या दुधाबद्दल खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत?
- गाईच्या दुधाच्या चरबीपेक्षा म्हशीच्या दुधाच्या फॅटमध्ये सॉपोनिफिकेशन व्हॅल्यू आणि वितल्ण्याचा बिंदू जास्त असतो.
  - गाईच्या दुधाची चरबी म्हशीच्या दुधाच्या चरबीपेक्षा ब्युटिरिक आणि ओलिक एंसिडमध्ये जास्त असते.
  - म्हशीच्या मिसेलर केसिनच्या कणांचा आकार गाईच्या मायकेलपेक्षा मोठा असतो

पर्यायी उत्तरे :

- a आणि c बरोबर आहेत
- b आणि c बरोबर आहेत
- a आणि b बरोबर आहेत
- सर्व चुकीचे आहेत

- 11) Which of the following statements are correct about buffalo milk ?
- Buffalo milk fat has a higher saponification value and melting point than cow milk fat.
  - Cow milk fat is higher than buffalo milk fat in butyric and oleic acids.
  - The particle size of buffalo micellar casein is larger than that of cow micelle

Answer options :

- a and c are correct
- b and c are correct
- a and b are correct
- All are incorrect

- १२) भारतीय पशुवैद्यकीय परिषद ..... हाताळते
 अ) पशुवैद्यकीय सरावाचे नियमन.
 क) त्याच्याशी संबंधित किंवा त्याच्याशी संबंधित बाबी.
 वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत/आहेत ?
 १) अ फक्त   २) अ आणि ब फक्त   ३) अ, ब आणि क फक्त   ४) फक्त ड
 १२) The Veterinary Council of India deals with
 a) the regulation of veterinary practice.
 b) maintenance of registers of veterinary practitioners.
 c) matters connected therewith or ancillary thereto.
 d) Veterinary medicine.
 Which of the statements given above is/are correct ?
 १) a only   २) a and b only   ३) a, b and c only   ४) d only
- १३) हिरव्या चाच्याच्या तुलनेत सायलेजमध्ये पोषक मूल्यांचे काही प्रमाणात नुकसान होते.
 अ) साखरेचे लैकिटिक ऐसिडमध्ये रूपांतर   ब) आंबट चव निर्माण करणे
 क) पृष्ठभाग खराब होणे   ड) किणवन आणि गळती
पर्यायी उत्तरे :
 १) अ आणि ब   २) ब आणि क   ३) अ, ब आणि क   ४) वरील सर्व
 १३) As compared to green fodder, there is some loss of nutritive value in silage by .....
 a) the conversion of sugars into lactic acid   b) producing a sour taste
 c) surface spoilage   d) fermentation and seepage
Answer options :
 १) a and b   २) b and c   ३) a, b and c   ४) All of the above
- १४) मत्स्यदुरुद्ध पालनासाठी बांधण्यात आलेला तलाव ..... म्हणून ओळखला जातो.
 अ) 'स्टचू' तलाव   ब) 'गार्डन' तलाव   क) 'रेसवे' तलाव   ड) 'तांबक' तलाव
पर्यायी उत्तरे :
 १) फक्त अ   २) अ आणि ब फक्त   ३) क फक्त   ४) फक्त ड
 १४) Pond constructed for milk fish culture is known as .....
 a) 'Stew' pond   b) 'Garden' pond   c) 'Raceway' pond   d) 'Tambak' pond
Answer options :
 १) Only a   २) a and b only   ३) c only   ४) d only
- १५) रवंथ करणाऱ्या पशुमध्ये नॉन-प्रोटीन नायट्रोजनयुक्त स्रोतांचा यशस्वीपणे वापर केला जात आहे -
 अ) अमोनियम अस्सीटेट   ब) अमोनियम बायकार्बोनेट   क) अमोनियम कार्बोनेट   ड) अमोनियम लॅक्टेट
पर्यायी उत्तरे :
 १) अ आणि ड फक्त   २) अ आणि ब फक्त   ३) अ आणि क फक्त   ४) वरील सर्व
 १५) Non-protein nitrogenous sources being used successfully for ruminants are -
 a) Ammonium acetate   b) Ammonium bicarbonate
 c) Ammonium carbonate   d) Ammonium lactate
Answer options :
 १) a and d only   २) a and b only   ३) a and c only   ४) All of the above

- १६) बैलांचे वीर्य गोळा करताना कृत्रिम योनीचे आतील तापमान ..... च्या दरम्यान असावे.
1) 42°C to 46°C   2) 47°C to 52°C   3) 38°C to 40°C   4) 25°C to 37°C
- १६) During semen collection of bulls the inner temperature of Artificial Vagina should be between .....
1) 42°C to 46°C   2) 47°C to 52°C   3) 38°C to 40°C   4) 25°C to 37°C
- १७) शेळ्यांच्या वजनानुसार दैनंदिन कोरड्या पदार्थाची आवश्यकता खालीलपैकी कोणती आहे?
1) १० ते १५%   2) ८ ते १०%   ३) २० ते २५%   ४) ३ ते ५%
- १७) Which of the following is the daily dry matter requirement as per weight in goats ?
1) 10 to 15%   2) 8 to 10%   3) 20 to 25%   4) 3 to 5%
- १८) रिक्त जागा भरण्यासाठी योग्य पर्याय निवडा.
पशुधन गणना २०१९ नुसार, सुमारे ..... कोटी पशुधनासह महाराष्ट्र सातव्या क्रमांकावर आहे.
१) ५-५०   २) २५०   ३) ३-३१   ४) १:२५
- १८) Select the correct option to fill in the blank.
As per Livestock Census 2019, Maharashtra ranks seventh with livestock of about ..... crores.
1) 5-50   2) 250   3) 3-31   4) 1:25
- १९) खालील विधाने विचारात घ्या :
a) पशुगणना २०१९ नुसार राज्यात सुमारे ३.३१ कोटी पशुधन होते.
b) पशुधनाच्या बाबतीत राज्याचा देशात सातवा क्रमांक आहे.
वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने बरोबर आहे/आहेत ?
१) (a) आणि (b)   २) फक्त (b)
३) फक्त (a)   ४) वरीलपैकी नाही
- १९) Consider the following statements :
(a) According to the Livestock Census 2019, the State has about 3.31 crores of its total livestock.
(b) The State ranks seventh in the country in terms of livestock.
Which of the statements given above is/are correct ?
1) (a) and (b)   2) Only (b)   3) Only (a)   4) None of the above
- २०) खालील गोष्टी जुळवा:
संकरित जाती   **मूळ राज्य**
अ) खरियार   i) उत्तर प्रदेश
ब) खेरीगड   ii) कर्नाटक
क) कृष्णा खोरे   iii) तामिळनाडू
ड) कंगयम   iv) ओडिशा
- पर्यायी उत्तरे :**
- (अ) (ब) (क) (ड)
1) (iv) (ii) (i) (iii)
2) (iv) (i) (ii) (iii)
3) (iii) (iv) (i) (ii)
4) (iv) (ii) (iii) (i)

20) Match the following :

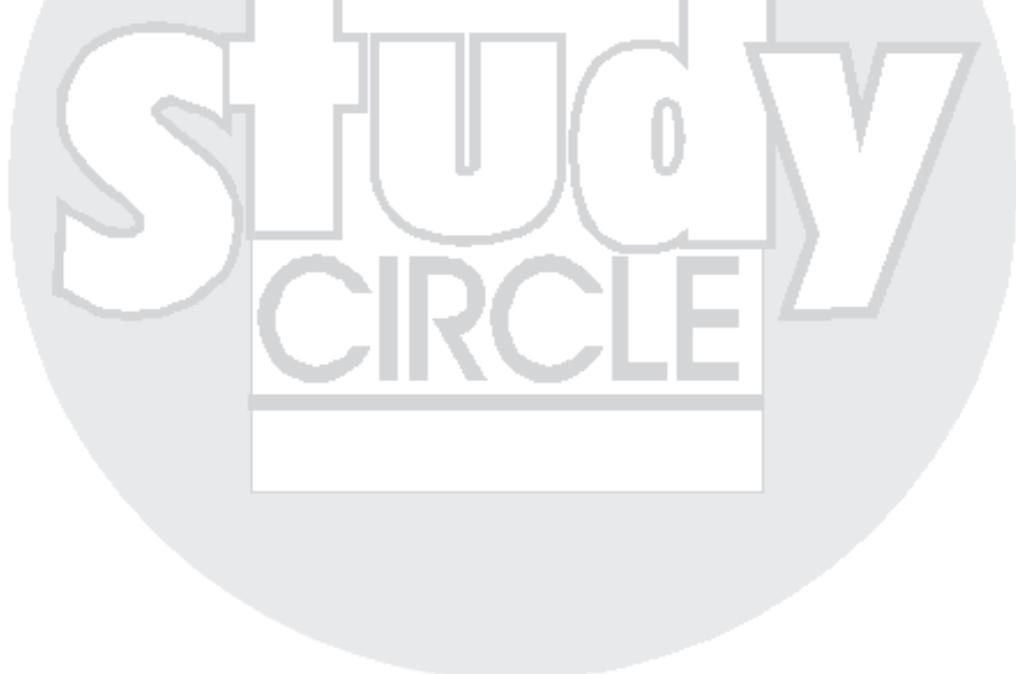
Breed	Origin (state)
a) Khariar	i) Uttar Pradesh
b) Kherigarh	ii) Karnataka
c) Krishna valley	iii) Tamil Nadu
d) Kangayam	iv) Odisha

Answer Options :

- (a) (b) (c) (d)
1) (iv) (ii) (i) (iii)
2) (iv) (i) (ii) (iii)
3) (iii) (iv) (i) (ii)
4) (iv) (ii) (iii) (i)

उत्तरे - (१८) पशुपालन, दुग्धव्यवसाय

१-१   २-२   ३-३   ४-२   ५-२   ६-४   ७-३   ८-१   ९-१   १०-४
११-१   १२-३   १३-४   १४-४   १५-४   १६-१   १७-४   १८-३   १९-१   २०-२

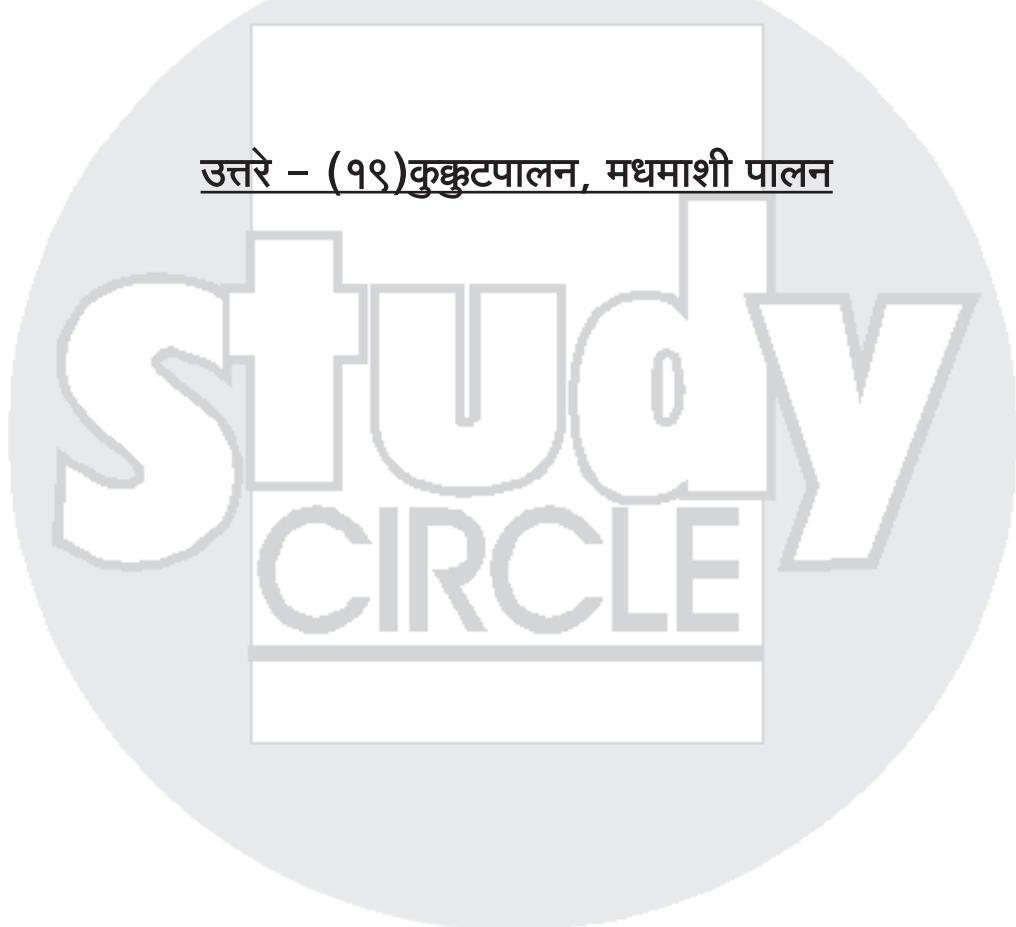

(१९)कुकुटपालन, मधमाशी पालन

- १) 'स्वीट रिवोल्यूशन' कशाशी संबंधित आहे?
  - १) साखरेचे उत्पादन
  - २) मधमाशी पालन आणि मध आणि संबंधित उत्पादनांचे उत्पादन
  - ३) गोड दुग्धजन्य पदार्थाचे उत्पादन
  - ४) प्रक्रिया केलेल्या फळ उत्पादनांचे उत्पादन
- १) What is 'Sweet Revolution' related to ?
  - 1) Production of sugar
  - 2) Beekeeping and production of honey and related products
  - 3) Production of sweet dairy products
  - 4) Production of processed fruit products

उत्तरे - (१९)कुकुटपालन, मधमाशी पालन

१-२

(२०) मत्स्यपालन

- १) मत्स्यदुग्ध पालनासाठी बांधण्यात आलेला तलाव ..... म्हणून ओळखला जातो.
 अ) 'स्ट्यू' तलाव   ब) 'गार्डन' तलाव   क) 'रेसवे' तलाव   ड) 'तांबक' तलाव
पर्यायी उत्तरे :
 १) फक्त अ   २) अ आणि ब फक्त   ३) क फक्त   ४) फक्त ड
- १) Pond constructed for milk fish culture is known as .....
 a) 'Stew' pond   b) 'Garden' pond   c) 'Raceway' pond   d) 'Tambak' pond
- Answer options :**
 1) Only a   2) a and b only   3) c only   4) d only
- २) 'ट्रेपंग' हे ..... पासून तयार केलेले उत्पादन आहे.
 अ) समुद्री शैवाल   ब) समुद्री काकडी   क) लॉबस्टर शेपूट   ड) बेडकाचे पाय
पर्यायी उत्तरे :
 १) अ फक्त   २) ब फक्त   ३) क आणि ड फक्त   ४) ड फक्त
- २) 'Trepang' is a product prepared from .....
 a) Seaweed   b) Sea cucumber   c) Lobster tail   d) Frog legs
- Answer options :**
 1) a only   2) b only   3) c and d only   4) d only
- ३) खालीलपैकी कोणते अंटिबायोटिक्स आणि इतर फार्माकोलॉजिकल सक्रिय पदार्थावर कोळंबी मासापालनात वापरण्यासाठी जीओएमने बंदी घातली आहे?
 अ) Neomycin   ब) क्लोरोफॉर्म   क) Glycopeptides   ड) Dapsene
पर्यायी उत्तरे :
 १) अ आणि ब फक्त   २) ड फक्त   ३) ब फक्त   ४) अ, ब, क आणि ड
- ३) Which of following antibiotics and other pharmacologically active substances is/are banned by GoM for use in shrimp aquaculture ?
 a) Neomycin   b) Chloroform   c) Glycopeptides   d) Dapsene
- Answer Options :**
 1) a and b only   2) d only   3) b only   4) a, b, c and d
- ४) पुढील दोन विधानांतील कोणते योग्य आहे?
 a) मासे या प्राणीवर्गात प्रकाशाचे ज्ञानेंद्रिय सर्वात कमी विकसित असते.
 b) सर्पामध्ये चार कप्पी हृदय नसते.
पर्यायी उत्तरे :
 १) केवळ (a) योग्य   २) केवळ (b) योग्य   ३) (a) व (b) दोन्ही योग्य   ४) (a) व (b) दोन्ही अयोग्य
- ४) Which of the following two statements is **correct**?
 a) Fishes have very poor sense organs for light perception.
 b) Four chambered heart is not found in snakes.
- Answer Options :**
 1) Only (a) is correct   2) Only (b) is correct
 3) Both (a) and (b) are correct   4) Neither (a) nor (b) is correct

५) पुढील दोन विधानांपैकी कोणते विधान योग्य आहे?

- a) सिल्वर फिश प्राणी मत्स्यवर्गात येतो.
- b) कुत्र्याचे जास्तीत जास्त आयुर्मान १५ वर्ष असते.

पर्यायी उत्तरे:

१) केवळ (a) योग्य आहे	२) केवळ (b) योग्य आहे
३) (a) व (b) दोन्ही योग्य आहेत	४) (a) व (b) दोन्ही योग्य नाहीत

५) Which of the following two statements is **correct**?

- a) silver fish is a true fish
- b) Maximum life span of a dog is 15 years

Answer Options :

1) Only (a) is correct	2) Only (b) is correct
3) Both (a) and (b) are correct	4) Neither (a) nor (b) is correct

६) मत्स्य खतामध्ये NPK चे प्रमाण ..... , ... आणि ..... आहे.

१) ७.८०%, २.३०%, २.२२%	२) ५.२०%, १.००%, १.४०%
३) ४.३०%, २.००%, १.००%	४) ४.१०%, ३.९०%, ०.३०%

६) The percent amount of NPK in Fish manure is ..... , ... and .....

1) 7.80%, 2.30%, 2.22%	2) 5.20%, 1.00%, 1.40%
3) 4.30%, 2.00%, 1.00%	4) 4.10%, 3.90%, 0.30%

७) खुल्या समुद्राच्या पाण्यात हँचरी पाळलेले तरुण मासे सोडणे म्हणून ओळखले जाते

- a) समुद्र अर्चीन
- b) सी सॉ
- c) सी रेंचिंग

d) स्पॉन्हिंग

पर्यायी उत्तरे:

- १) फक्त a
- २) a आणि b फक्त
- ३) फक्त c

४) d फक्त

७) Release of hatchery reared young fish in open sea water is known as

- a) Sea Urchin
- b) Sea Saw
- c) Sea Ranching

d) Spawning

Answer options :

1) a only	2) a and b only	3) c only	4) d only

८) लॅमेलिडेन्स शेलच्या कोणत्या थराला मोत्याची आई म्हणतात?

१) नॅक्रियस	२) प्रिझ्मॅटिक	३) पेरिओस्ट्रॅकम

४) कॉन्चिओलिन

८) Which layer of Lamellidens shell is called as "Mother of Pearl"?

1) Nacreous	2) Prismatic	3) Periostracum

4) Conchiolin

९) व्हेल, डॉल्फिन इत्यादी प्रजाती. _____ तंत्र वापरून मारले जातात.

१) फक्त इलेक्ट्रोक्युशन	२) फक्त ट्रॅपिंग	३) फक्त हार्पूनिंग	४) ट्रॅपिंग आणि इलेक्ट्रोक्युशन दोन्ही

९) Species such as whale, dolphin, etc. are killed using _____ technique(s).

1) only electrocution	2) only trapping
3) only harpooning	4) both trapping and electrocution

90) खुल्या समुद्राच्या पाण्यात हँचरी पाळलेले तरुण मासे सोडणे म्हणून ओळखले जाते

- a) समुद्र अर्चीन   b) सी सॉ   c) सी रेंचिंग

d) स्पॉनिंग

पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त a   2) a आणि b फक्त   3) फक्त c

4) d फक्त

10) Release of hatchery reared young fish in open sea water is known as

- a) Sea Urchin   b) Sea Saw   c) Sea Ranching

d) Spawning

Answer options :

- 1) a only   2) a and b only   3) c only

4) d only

11) लॅमेलिडेन्स शेलच्या कोणत्या थराला मोत्याची आई म्हणतात?

- 1) नॅक्रियस   2) प्रिझ्मॅटिक   3) पेरिओस्ट्रॅकम

4) कॉन्चिओलिन

11) Which layer of Lamellidens shell is called as "Mother of Pearl"?

- 1) Nacreous   2) Prismatic   3) Periostracum

4) Conchiolin

12) खालीलपैकी कोणते अंटिबायोटिक्स आणि इतर फार्माकोलॉजिकल सक्रिय पदार्थावर कोळबी मासापालनात वापरण्यासाठी जीओएमने बंदी घातली आहे?

- अ) Neomycin   ब) क्लोरोफॉर्म   ग) Glycopeptides   ड) Dapsene

पर्यायी उत्तरे :

- 1) अ आणि ब फक्त   2) ड फक्त   3) ब फक्त

4) अ, ब, ग आणि ड

12) Which of following antibiotics and other pharmacologically active substances is/are banned by GoM for use in shrimp aquaculture?

- a) Neomycin   b) Chloroform   c) Glycopeptides

d) Dapsene

Answer Options :

- 1) a and b only   2) d only   3) b only

4) a, b, c and d

उत्तरे - (२०) मत्स्यपालन

१-४

२-२

३-४

४-२

५-४

६-४

७-३

८-१

९-३

१०-३

११-१

१२-४

(२१) वन्यप्राणी व संरक्षित प्राणी

- १) 'कॉलरवाली वाघीण', 'पेंच ची राणी', 'सुपर मॉम' अशा विविध नावाने ओळखल्या व ११ वर्षांत २९ बछड्यांना जन्म देणाऱ्या वाघीणीचे मृत्यू समयी वय ..... वर्षे होते.
- १) १५   २) १३   ३) २७   ४) १७
- १) The tigress known with various names such as 'Collarwali Baghin', 'Pench ki Rani', 'Super Mom' who gave birth to 29 cubs in 11 years died at the age of .....
- १) १५   २) १८   ३) २७   ४) १७
- २) राष्ट्रीय उद्याने/अभयारण्य— संरक्षित प्राणी
- a) अबोहार— काळवीट (हरीण)   b) मायणी— पक्षी
- c) राधानगरी— गवा   d) पेंच— अस्वल
- वरील बरोबर असलेल्या/असलेली जोडी/जोड्या सांगा.
- १) फक्त (a) आणि (c)   २) फक्त (b) आणि (c)   ३) फक्त (a), (b) आणि (c)   ४) वरीलपैकी सर्व
- २) National park/sanctuary — protected animal
- (a) Abohar — Deer   (b) Mayani — Birds
 (c) Radhanagari — Bison   (d) Pench — Bear
- State the correct pair/s given above.
- १) Only (a) and (b)   २) Only (b) and (c)
 ३) Only (a), (b) and (c)   ४) All of the above
- ३) खालीलपैकी कोणती जोडी/जोड्या वन्यप्राण्यांची नावे आणि वैज्ञानिक नावे या संदर्भात बरोबर आहे/आहेत ?
- अ) आशियायी सिंह – पॅन्थेरा लिओ पर्सीका   ब) पट्टेरी वाघ – पॅन्थेरा टायग्रीस
 क) भारतीय गेंडा – रायनोसिरस युनिकोरनीस   ड) थामीन हरिण – सरव्स इलदी
- पर्यायी उत्तरे :
- १) फक्त ब आणि क   २) फक्त क आणि ड   ३) फक्त अ आणि क   ४) वरीलपैकी सर्व
- ३) Choose the correct pair/pairs of the animal/animals and their scientific name/names ?
- a. Asiatic lion - *Panthera leo persica*   b. Royal Bengal Tiger - *Panthera tigris*
 c. Indian Rhinoceros - *Rhinoceros unicornis*   d. Thamin Deer -*Cervus eldi*
- Answer Options :**
- 1) Only b and c   2) only c and d   3) Only a and c   4) All of the above
- ४) जोड्या लावा :
स्तंभ - I (प्रजाती) a) भारतीय गेंडा b) आशियातील हत्ती c) वाळवंटातील कोलहा d) गुलाबी डोके असलेले बदक	स्तंभ - II (प्रकार) i) विरळ / क्रचित ii) धोकादायक असलेल्या iii) लुम / नष्ट होणाऱ्या iv) संवेदनशील

पर्यायी उत्तरे :

(a)	(b)	(c)	(d)
१) (ii)	(iv)	(iii)	(i)
२) (ii)	(iv)	(i)	(iii)
३) (iv)	(ii)	(i)	(iii)
४) (i)	(iii)	(ii)	(iv)

4) Match the following :

Column - I (Species)   **Column - II (Type)**

a) Indian Rhino	i) Rare
b) Asiatic Elephant	ii) Endangered
c) Desert Fox	iii) Extinct
d) Pink Head Duck	iv) Vulnerable

Answer Options :

(a)	(b)	(c)	(d)
1) (ii)	(iv)	(iii)	(i)
2) (ii)	(iv)	(i)	(iii)
3) (iv)	(ii)	(i)	(iii)
4) (i)	(iii)	(ii)	(iv)

- ५) आर्किओप्टेरिक्स हा खालीलपैकी दोन वर्गाना जोडणारा पृष्ठवंशीय प्राणी होता :
१) उभयचर आणि सरीसृप	२) सरीसृप आणि पक्षी
३) पक्षी आणि सस्तन	४) मत्स्य आणि उभयचर
- ५) Archaeopteryx was a connecting link between the following two classes of vertebrates :
१) Amphibia and Reptilia	२) Reptilia and Aves
३) Aves and Mammalia	४) Pises and Amphibia
- ६) ..... या प्राणीवर्गातील सदस्य हे अँनेलिडातील द्विलिंगी प्राणी होता.
१) पॉलिचिएटा व ऑलिगोचिएटा	२) ऑलिगोचिएटा व हिरुडीनिया
३) हिरुडीनिया व आरकीअँनेलिडा	४) पॉलिचिएटा व हिरुडीनिया
- ६) Members of ..... class of Annelida are hermaphrodite animals.
१) Polychaeta and Oligochaeta	२) Oligochaeta and Hirudinea
३) Hirudinea and Archiannelida	४) Polychaeta and Hirudines
- ७) खालील जोड्या योग्यप्रकारे जुळवा :
वन्य प्राणी	वैज्ञानिक नाव
अ) चिंकारा	i) टेट्रासेरस क्रांड्रिकॉर्निस
ब) काळा हरण	ii) गँझेलिया बेनेटी
क) चौसिंगा	iii) बोसेलाफस ट्रॉकॅमलस
ड) ब्लू बुल	iii) अँटिलोप सर्विकाप्रा

पर्यायी उत्तरे :

(अ) (ब) (क) (ड)

- 1) (ii) (iv) (i) (iii)
- 2) (ii) (iv) (iii) (i)
- 3) (iii) (i) (ii) (iv)
- 4) (iii) (iv) (ii) (i)

7) Match the pairs :

Wild animals

- a) Chinkara i) Tetracerus quadricornis
- b) Black Buck ii) Gazelia bennetti
- c) Chowsingha iii) Boselaphus tragocamelus
- d) Blue Bull iv) Antilope cervicapra

Answer Options :

(a) (b) (c) (d)

- 1) (ii) (iv) (i) (iii)
- 2) (ii) (iv) (iii) (i)
- 3) (iii) (i) (ii) (iv)
- 4) (iii) (iv) (ii) (i)

8) हत्तींमध्ये गर्भधारणेचे निदान खालील आधारावर केले जाऊ शकते :

- अ) १० आठवड्यांनंतर इस्ट्रोजेनची वाढलेली पातळी
- ब) प्रोस्टॅग्लॅडिनची पातळी ३ ते ८ आठवड्यात वाढली
- क) प्रोलॉक्टिन ४-६ महिन्यांत २००-६०० पटीने वाढते
- ड) १५ दिवसांनी अल्ट्रासोनोग्राफी

पर्यायी उत्तरे :

- १) (अ) आणि (ब)   २) (क) फक्त   ३) (अ) फक्त   ४) (अ), (ब), (क), (ड)

8) The pregnancy diagnosis in Elephants can be made on the basis of following :

- a) Elevated level of estrogen after 10 weeks
- b) Prostaglandin level increased at 3 to 8 weeks
- c) Prolactin rises 200-600 times higher during 4-6 months
- d) Ultrasonography after 15 days

Answer Options :

- 1) (a) & (b)   2) (c) only   3) (a) only   4) (a), (b), (c), (d)

९) सरऱ्यासारखे दिसणारे उभयचर सॉल्मॅण्डर (Salamander) ..... गणात मोजतात.

- १) जिम्नोफिओना (Gymnophiona)   २) युरोडेला (Urodea)
- ३) अऱ्ण्युरा (Anura)   ४) अपोडा (Apoda)

9) Lizard like amphibians (Salamander) belong to the order.

- 1) Gymnophiona   2) Urodea   3) Anura   4) Apoda

१०) टेलेओस्टी या सुपरऑर्डरमधील ..... या प्राण्यांना सामान्यपणे 'उडणारे मासे' असे म्हणतात.

- १) अऱ्ण्युइला   २) एकझोसीट्स   ३) हिप्पोकॅम्पस   ४) हेमी-हॅम्पस

10) In superorder Teleosti ..... animals are commonly called as 'Flying Fishes'.

- 1) Anguilla   2) Exocoetus   3) Hippocampus   4) Hemirhamphus

११) राष्ट्रीय व्याघ्र संवर्धन प्राधिकरणाची स्थापना वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ अंतर्गत _____ मधील दुरुस्तीनुसार करण्यात आली.

१) २००२

२) १९९९

३) २००६

४) २०१७

११) The National Tiger Conservation Authority was introduced under the Wild Life (Protection) Act, 1972, as per the amendment in the year _____.

१) 2002

२) 1991

३) 2006

४) 2017

१२) 'कॉलरवाली वाघीण', 'पेंच ची राणी', 'सुपर मॉम' अशा विविध नावाने ओळखल्या व ११ वर्षात २९ बछड्यांना जन्म देणाऱ्या वाघीणीचे मृत्यू समयी वय ..... वर्षे होते.

१) १५

२) १३

३) २७

४) १७

१२) The tigress known with various names such as 'Collarwali Baghin', 'Pench ki Rani', 'Super Mom' who gave birth to 29 cubs in 11 years died at the age of .....

१) 15

२) 18

३) 27

४) 17

१३) खालील जोड्या योग्यप्रकारे जुळवा :

वन्य प्राणी

- अ) चिंकारा
- ब) काळा हरण
- क) चौसिंगा
- ड) ब्लू बुल

वैज्ञानिक नाव

- i) टेट्रासेरस क्रांड्रिकॉर्निस
- ii) गॅझेलिया बेनेटी
- iii) बोसेलाफस ट्रॉकॅमलस
- iv) अँटिलोप सर्विकाप्रा

पर्यायी उत्तरे :

(अ) (ब) (क) (ड)

- 1) (ii) (iv) (i) (iii)
- 2) (ii) (iv) (iii) (i)
- 3) (iii) (i) (ii) (iv)
- 4) (iii) (iv) (ii) (i)

१३) Match the pairs :

Wild animals

- a) Chinkara
- b) Black Buck
- c) Chowsingha
- d) Blue Bull

Scientific name

- i) Tetracerus quadricornis
- ii) Gazelia bennetti
- iii) Boselaphus tragocamelus
- iv) Antilope cervicapra

Answer Options :

(a) (b) (c) (d)

- 1) (ii) (iv) (i) (iii)
- 2) (ii) (iv) (iii) (i)
- 3) (iii) (i) (ii) (iv)
- 4) (iii) (iv) (ii) (i)

- १४) राष्ट्रीय उद्याने/अभयारण्य— संरक्षित प्राणी
 a) अबोहार— काळवीट (हरीण)
 c) राधानगरी— गवा
 वरील बरोबर असलेल्या/असलेली जोडी/जोड्या सांगा.
 १) फक्त (a) आणि (c)   २) फक्त (b) आणि (c)
 ३) फक्त (a), (b) आणि (c)   ४) वरीलपैकी सर्व
- १४) National park/sanctuary — protected animal
 (a) Abohar — Deer
 (c) Radhanagari — Bison
 State the correct pair/s given above.
 1) Only (a) and (b)
 2) Only (b) and (c)
 3) Only (a), (b) and (c)
 (b) Mayani — Birds
 (d) Pench — Bear
- १५) पुनर्वासन, लिप्यंतरण, रेडिओ-कॉलरिंग इत्यादीसाठी प्राण्याला शांत करण्याची प्रक्रिया. डार्ट गन वापरणे म्हणून ओळखले जाते:
 १) विषबाधा   २) शांतता   ३) विद्युत दाब   ४) रडारपिंग
- १५) The process of sedating an animal for rehabilitation, translocation, radio-collaring, etc. using a dart gun is known as:
 1) poisoning   2) tranquillising   3) electrocution   4) radartapping
- १६) प्रवेश आणि लाभ-वाटप _____ अंतर्गत तयार केले गेले.
 १) बर्न कन्वेन्शन   २) वन्यजीव (संरक्षण) कायदा   ३) नागोया प्रोटोकॉल   ४) पर्यावरण संरक्षण कायदा
- १६) Access and benefit-sharing' was formulated under the _____.
 1) Bern Convention
 2) Wild Life (Protection) Act
 3) Nagoya Protocol
 4) Environmental Protection Act
- १७) खालीलपैकी कोणती जोडी/जोड्या वन्यप्राण्यांची नावे आणि वैज्ञानिक नावे या संदर्भात बरोबर आहे/आहेत?
 अ) आशियायी सिंह - पॅथेरा लिओ परसीका   ब) पट्टेरी वाघ - पॅथेरा टायग्रीस
 क) भारतीय गेंडा - रायनोसिस्स युनिकोर्नीस   ड) थामीन हरिण - सरवस इलदी
- पर्यायी उत्तरे :
 १) फक्त ब आणि क   २) फक्त क आणि ड   ३) फक्त अ आणि क   ४) वरीलपैकी सर्व
- १७) Choose the correct pair/pairs of the animal/animals and their scientific name/names ?
 a. Asiatic lion - *Panthera leo persica*   b. Royal Bengal Tiger - *Panthera tigris*
 c. Indian Rhinoceros - *Rhinoceros unicornis*   d. Thamin Deer -*Cervus eldi*
- Answer Options :**
 1) Only b and c   2) only c and d   3) Only a and c   4) All of the above
- १८) जोड्या लावा :
 स्तंभ - I (प्रजाती)
 a) भारतीय गेंडा
 b) आशियातील हत्ती
 c) वाळवंटातील कोलहा
 d) गुलाबी डोके असलेले बदक
 स्तंभ - II (प्रकार)
 i) विरळ / क्षचित
 ii) धोकादायक असलेल्या
 iii) लुस / नष्ट होणाऱ्या
 iv) संवेदनशील

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
१)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
२)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
३)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
४)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)

1) Match the following :

Column - I (Species)   **Column - II (Type)**

a) Indian Rhino	i) Rare
b) Asiatic Elephant	ii) Endangered
c) Desert Fox	iii) Extinct
d) Pink Head Duck	iv) Vulnerable

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
1)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
2)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
3)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
4)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)

१९) खालील जोड्या योग्यप्रकारे जुळवा :

वन्य प्राणी

अ) चिंकारा	i) टेट्रसेरस क्रांड्रिकॉर्निस
ब) काळा हरण	ii) गॅजेलिया बेनेटी
क) चौसिंगा	iii) बोसेलाफस ट्रॉकॉमलस
ड) ब्लू बुल	iv) अंटिलोप सर्विकाप्रा

पर्यायी उत्तरे :

	(अ)	(ब)	(क)	(ड)
1)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

19) Match the pairs :

Wild animals

a) Chinkara	i) Tetracerus quadricornis
b) Black Buck	ii) Gazelia bennetti
c) Chowsingha	iii) Boselaphus tragocamelus
d) Blue Bull	iv) Antilope cervicapra

Scientific name

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
1)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

उत्तरे – (२१) वन्यप्राणी व संरक्षित प्राणी

१-४   २-३   ३-४   ४-२   ५-२   ६-२   ७-१   ८-२   ९-२   १०-२
११-३   १२-४   १३-१   १४-३   १५-२   १६-३   १७-४   १८-२   १९-१

